

Aarhus, den 23. september 2022

FORLIG OM BUDGET 2023-2026	4
STORE UDFORDRINGER PÅ SOCIALOMRÅDET	5
Udvikling og omstilling af det sociale område	6
Mod et Aarhus med færre hjemløse	7
Outcomefond	8
Ældre med handicap	8
DEN DEMOKRATISKE SAMTALE	8
Borgerinddragelse	9
Borgerportalen	9
TV-transmission af byrådsmøder	10
REKRUTTERING OG KOMPETENCER	10
Investeringsmodeller på beskæftigelsesområdet	10
Bruttonormeringer	11
Styrkelse af SOSU-området	12
Samling af rekrutteringsopgaven i Børn og Unge	12
International arbejdskraft	13
UNGES MENTALE SUNDHED	13
Bredere børnefællesskaber	13
Flere aktive børn	15
Initiativer mod mistroivsel	15
Flere specialdagtilbudspladser	15
BLANDEDE BYDELE OG INTEGRATION	16
Sydhavns kvarterets sydlige del	16
Opgang til Opgang	17
SUNDHED IND I ALT	17
Investeringer i sund aldring og sundhedsfond	18
Velfærdsteknologiens Hus i Skejby	19
Rollator uden visitation	19
Sundhedsklynger	20
Hjælp til veteraner	20
Hjernerystelseskoordinator	20
Analyse af Tandplejens økonomi	21
BÆREDYGTIG VÆKST	21
Kollektiv trafik	22

Forpligtende måltal for busfremkommelighed.....	22
Styrket kontrolindsats i den kollektive trafik.....	23
Pulje for velfærdstilbud	23
Udviklingsplan for Østjyllands Brandvæsen	24
Styrkelse af byggesagsbehandlingen.....	24
Øget sikkerhed ved åen og de bynære havnearealer.....	25
Styrkelse af grønne byrum	25
Udbygning af Engdalskolen og Risskov Skole samt udskydelse af ny skole på Aarhus Ø.....	25
DGI-Sundhedstårn	26
Skolernes brug af selvejende idrætsanlæg	27
Styrkelse af trafiksikkerheden i Aarhus og styrkelse af cykelhandlingsplanen	27
Trygge og sikre veje med lavere hastighed i bymidterne.....	27
Trængsel og parkering.....	28
Bilfri søndag.....	28
Flere bytræer i Aarhus	29
KLIMA OG BÆREDYGTIGHED	29
Specialistressourcer til sagsbehandling af vedvarende energianlæg	29
Klimaafgift.....	30
Kompenserende klimahandlinger	30
Udnyttelse af overskudsvarme	31
Kollektiv trafik – Hurtigere overgang til EL-busser	31
Grundvandsparker / Jordfond til arbejdet med et grønnere Aarhus	31
Forbedring af biodiversiteten i Aarhusbugten	32
ANDRE TEMAER.....	32
Bedre rammer for kvindefodbold	32
Idræts- og bevægelseshus samt kulturfacilitet på Amtssygehuset	33
10. klasse	33
Nødvendige investeringer i IT	33
Cybersikkerhed.....	34
BESPARELSER.....	34
Proces for besparelser	34
Besparelser i Jobcentret i forbindelse med vedtagelse af retten til tidlig pension	35
Mere struktur på arbejdet med politikker, planer og strategier	35
Muligheder for effektiviseringer ved yderligere samling af administrative opgaver.....	36
Mere entydige arbejdsgange med fokus på behovene hos frontlinje medarbejdere og førstelinje ledere	37

BUDGETAFTALE FOR 2023-2026

Brugerrådet styrkes.....	37
EJENDOMSOMRÅDET.....	38
Klimabevidst, brugerorienteret og effektiv bygningsdrift	38
Sociale klausuler.....	40
FINANSIERING.....	40
Opsparing til overtagelse af Blixens	40
Gældsafvikling	41
Anlæg	41
Budgetreserve - Teknik og Miljø.....	41
AFSLUTNING	42
Service- og anlægsramme	42
Deltagelse i budgetaftalen.....	42
BILAG	42
Bilag 1: Økonomioversigt	42
Bilag 2: Brede børnefællesskaber.....	42

FORLIG OM BUDGET 2023-2026

Coronakrisen præger stadig verdensøkonomien og viser sig i stærkt stigende priser og udfordringer med forsyningskæderne. Krigen i Ukraine har kastet Europa ud i den største sikkerhedspolitiske krise i årtier og er samtidig med til at skabe stor usikkerhed om energiforsyningen. Samtidig hermed accelererer klimakrisen, og den demokratiske samtale og tilliden mellem forskellige befolkningsgrupper har trange vilkår mange steder.

I Aarhus har vi – sammenlignet med de fleste andre steder - et virkeligt stærkt udgangspunkt, men kriserne kaster også deres lange skygger på vores lille storby. Forligsparterne er opmærksomme på, at der budgetteres med priser og lønninger fra maj 2022, og at der fortsat udestår en endelig afklaring af kommunernes kompensation for den høje pris- og lønudvikling.

I en krisesituation er der endnu større behov end ellers for at holde hånden under de mest udsatte og sårbare grupper. Et hovedfokus i budgetforslaget er derfor at finde nye, varige og brede løsninger på de meget store udfordringer på det specialiserede socialområde.

Byrådet har herudover identificeret syv vilde problemer, som vi ikke kan løse alene, og som måske slet ikke kan løses, men som vi kan påvirke i den rigtige retning, hvis vi tænker ud af boksen, styrker samarbejdet internt i Aarhus Kommune og indgår i et fordomsfrit, tæt og åbent samarbejde med borgere, virksomheder, civilsamfund, andre offentlige institutioner og alle andre interessenter, der ønsker at bidrage til at finde løsninger på de vilde problemer, der står i vejen for realiseringen af Aarhus-målene. Vi skal først og fremmest finde de løsninger, der lever op til aarhusianernes drømme, ønsker og forventninger. Men på mange områder skal vi også i Aarhus med vores stærke udgangspunkt agere som rollemodel og hjælpe med at finde løsninger på nationale og globale udfordringer. Forligsparterne ønsker, at Direktørgruppen kommer med et oplæg herom i foråret 2023. Budgetforliget fokuserer først og fremmest på at bringe Aarhus sikkert igennem de mange sammenvævede kriser. Derudover definerer det de økonomiske og til dels også de indholdsmæssige rammer for at kunne handskes med udfordringerne på det specialiserede socialområde og de syv vilde problemer, som er filtret godt og grundigt ind i hinanden, og som kræver et vedvarende fokus. De syv vilde problemer er:

Den demokratiske samtale

Rekruttering og kompetencer

Unge mentale sundhed

Sundhed ind i alt

Blandede bydele og integration

Bæredygtig vækst

Klima og Bæredygtighed

Udover de 7 vilde problemer er der store udfordringer på det sociale område.

Socialområdet

Den økonomiske ramme for budgettet er meget stram. Det betyder også, at der er mange ønsker, der ikke er blevet plads til i dette års budget, og at det er nødvendigt med et meget skarpt fokus på besparelser og effektiviseringer.

Derfor gennemføres en sparerunde, hvor der indenfor alle sektorer skal findes besparelser. Forligsparterne lægger stor vægt på, at besparelserne udformes, så de – så vidt det overhovedet er muligt - ikke rammer de sårbare og udsatte grupper og går udover mulighederne for at håndtere de vilde problemer. Det betyder også, at der i besparelserne skal være et særligt fokus på administrative effektiviseringer med udgangspunkt i effektive arbejdsgange, aflastning af førstelinjeledere, så de kan fokusere deres energi på den nære faglige ledelse og mere fælles opgaveløsning på tværs af afdelingerne.

Der er i forliget et særligt fokus på effektiviseringer på ejendomsområdet, herunder en organisatorisk samling af ejendomsområdet og en styrket indsats for digitalisering og effektiv IT.

Forligsparterne er derfor enige om at sparekravet på den borgernære velfærd på de store velfærdsområder reduceres med 0,2 % -point eller i alt 22,5 mio. kr. årligt. Finansieringen findes ved en yderligere forskydelse af anlæg på i alt 15 mio. kr. om året samt en yderligere reduktion i de økonomiske rammer på i alt 0,2 %, svarende til 7,5 mio. kr. fordelt på Teknik og Miljø, Kultur og Borgerservice og Borgmesterens Afdeling.

Besparelser og effektivisering

Finansiering

STORE UDFORDRINGER PÅ SOCIALOMRÅDET

Udfordringerne på det sociale område er store, fordi flere borgere får brug for hjælp og støtte fra landets kommuner, og antallet af socialt udsatte borgere, borgere med handicap og borgere med psykiske lidelser stiger hurtigere end befolkningstilvæksten. Samtidig udvikler flere aarhusianere komplekse problemstillinger og et mere sammensat støttebehov.

Forligsparterne ser frem til, at byrådet sammen med andre interessenter drøfter udfordringerne og handlemuligheder nærmere på baggrund af en indstilling fra Sociale Forhold og Beskæftigelse. Forligsparterne er enige om nogle initiativer, der bidrager til at adressere udfordringerne:

Udvikling og omstilling af det sociale område

Aarhus skal være en god by for alle. En by, hvor alle aarhusianere kan sætte retning i sit eget liv og være en aktiv del af fællesskabet.

Vores vision er i disse år udfordret af en stor og voksende samfundsudfordring. Flere og flere borgere får brug for hjælp og støtte fra landets kommuner, og i Aarhus stiger antallet af socialt udsatte borgere, borgere med handicap og borgere med psykiske lidelser hurtigere end befolkningstilvæksten. Samtidig udvikler flere aarhusianere komplekse problemstillinger og et mere sammensat støttebehov.

De senere års udvikling betyder, at borgernes behov for støtte i dag er væsentligt større, end hvad den økonomiske ramme kan rumme. Det kommer til udtryk i budgetoverskridelser på særligt det specialiserede voksenområde, hvor økonomien er under et stort pres.

Forligsparterne er på den baggrund enige om at prioritere et løft af socialområdets økonomiske ramme på 115 mio. kr. årligt.

Løftet forbedrer forudsætningerne for at skabe et socialområde i balance, men løser ikke i sig selv de grundlæggende strukturelle og samfundsmæssige udfordringer på socialområdet.

Forligskredsen erkender på den baggrund, at der er behov for en gennemgående udvikling og omstilling af de ydelser og indsatser, som Sociale Forhold og Beskæftigelse i dag leverer. Forligsparterne ønsker derfor, at Sociale Forhold og Beskæftigelse efter budgetforliget udarbejder en samlet udviklings- og omstillingsplan.

Planen skal sikre, at der tages hånd om de grundlæggende udfordringer samfundet står overfor på det sociale område, hvilket indebærer, at der sker en betragtelig omprioritering fra beskæftigelsesområdet til det specialiserede socialområde. Dette for at sikre, at aarhusianere i udsatte positioner også fremadrettet får den nødvendige støtte.

I forlængelse heraf skal der være opmærksomhed på arbejdsmiljø, vilkår og trivsel i Jobcentret, særligt set i lyset af de fortsatte lovgivningsmæssige minimumskrav omkring samtaler og aktiveringstilbud.

Udviklingen og omstillingen skal ske til gavn for de borgere, der har brug for indsatserne, og for sammenhængskraften i vores by.

Sociale Forhold og Beskæftigelse har udpeget syv temaer, som rammesætter den nødvendige udvikling og omstilling:

- Forebyggelse for børn og unge
- Alle aarhusianske hjemløse skal have et hjem
- Udvikling og optimering af indsatser for borgere med handicap og psykiske udfordringer
- Tilpasning og omlægning af beskæftigelsesindsatsen
- Digitalisering, afbureaukratisering og administration
- Ressourcerne skal bruges, hvor de skaber mest værdi
- Kortlægning af bygningsmassen i Sociale Forhold og Beskæftigelse

Sociale Forhold og Beskæftigelse vil efter budgetforliget fremlægge den samlede plan med en række tiltag inden for hvert tema. Planen sendes i høring sammen med sparekataloget der udarbejdes i Sociale forhold og Beskæftigelse.

Tiltagene indebærer, at der internt i Sociale Forhold og Beskæftigelse omprioriteres betydelige midler målrettet det specialiserede socialområde via en tilpasning af beskæftigelsesindsatsen. Dette med henblik på at sikre, at vi i fremtiden har de tilstrækkelige ressourcer til de borgere, der har allermost brug for hjælp og støtte.

Mod et Aarhus med færre hjemløse

Ingen skal bo på herberg og leve et udsat liv på gaden. Alle hjemløse skal tilbydes en permanent bolig og modtage støtte til at skabe sig et blivende hjem. Forligsparterne ønsker et gearskifte i hjemløseindsatsen. Bedre statslige rammer er på vej, og vi skal også gøre det bedre i Aarhus Kommune.

Omdrejningspunktet for hjemløseindsatserne er at booste "Housing First". Housing First er en helhedsorienteret tilgang til hjemløshed, hvor borgeren tilbydes en selvstændig bolig og samtidig modtager bostøtte.

Det betyder et ligeligt fokus på bolig, støtte og beskæftigelse. Der skal i den forbindelse arbejdes med at videreudvikle og udbrede specifikke støttemetoder.

Forligsparterne anmoder Sociale Forhold og Beskæftigelse samt Teknik og Miljø om også at arbejde med anderledes boformer og boligløsninger som fx Tiny Houses, som både kan være brugerdrevet eller ske i en kobling med andre typer af fællesskaber, fx kulturelle fællesskaber. Skrænten er et positivt eksempel på et sådant brugerdrevet initiativ, som der skal være plads til i byens rum.

Outcomefond

De foreløbige erfaringer fra arbejdet med sociale effektinvesteringer er, at det kan være vanskeligt at finde et kommunalt budget, der fuldt ud kan finansiere de samlede effekter. Dette kan bl.a. skyldes, at effekter som 'øget trivsel' eller 'øget mestring' ikke kan knyttes op på et konkret budget, men også, at en del af effekterne ligger uden for kommunens økonomi, fx i sundhedsvæsnet, hos politiet eller i retsvæsnet. For at understøtte arbejdet med sociale effektinvesteringer afsatte forligsparterne i Budget 2021 og 2022 midler i en outcomefond, som kan betale for disse effekter. Det er Rådets vurdering, at outcomefonden har været en nødvendig fødselshjælper, og at tilsvarende outcomefonde bør etableres i statsligt regi.

Størstedelen af midlerne i outcomefonden er nu reserveret til fremtidig betaling for effekter i igangsatte projekter, og forligsparterne er derfor enige om at tilføre nye midler dertil. Op til 5 mio. kr. kan finansieres af næste års indtægter ved arbejdet med bedre data.

Ældre med handicap

Antallet og andelen af borgere med handicap eller psykiske lidelser vokser, og flere af dem udvikler komplekse problemstillinger og mere sammensat støttebehov. Dette betyder et stort pres på økonomien på det specialiserede socialområde. Dette pres opleves også på ældreområdet.

Forligsparterne er på den baggrund enige om at løfte budgettet med 10 mio. kr. årligt. Beløbet reguleres årligt som følge af befolkningsudviklingen.

Løftet finansieres ved en del af den mergevinst, Aarhus Kommune aktuelt får som følge af fastfrysningen af den aktivitetsbestemte medfinansiering på sundhedsområdet.

Hvis den permanente model for aktivitetsbestemt medfinansiering indebærer et tab for Aarhus Kommune i forhold til det der er forudsat i budgettet, dækkes tabet af Sundhed og Omsorg op til grænsen for de afsatte midler.

DEN DEMOKRATISKE SAMTALE

Den demokratiske samtale er et vildt problem, fordi der er behov for et bedre og mere nært borgersamarbejde om udviklingen af Aarhus. Det politiske lederskab er derfor vigtigt, og der er brug for mere åbenhed og dialog om de svære valg og dilemmaer i processen frem mod en løsning.

Forligsparterne ser frem til, at byrådet sammen med andre interessenter drøfter udfordringer og handlemuligheder nærmere på baggrund af en indstilling fra Direktørgruppen. Selvom det vilde problem med at sikre den demokratiske samtale ikke primært er af økonomisk karakter, er forligsparterne enige om nogle initiativer, der bidrager til at adressere udfordringen:

Borgerinddragelse

Mange aarhusianere har et stort hjerte for Aarhus og ønsker at engagere sig i debatten og i udviklingen. Det lokale initiativ er en stor ressource, som er vigtig at styrke og tage vare på. Byudviklingen og rammer for bylivet skal tage udgangspunkt i kommunens unikke lokalområder, og det kræver en stor forståelse for de lokale behov og muligheder, så det er derfor væsentligt at arbejde på at gøre afstanden mellem borgere og byudvikling mindre. Fællesrådene spiller her en vigtig rolle, og det er også vigtigt, at der i Teknik og Miljø er kapacitet til og mulighed for at indgå i en styrket dialog med lokalsamfund og bydele.

Forligsparterne afsætter på den baggrund 3 mio. kr. årligt til en styrket borgerinddragelse, dels et forstærket samarbejde med fællesrådene, dels med fokus på en tidligere og mere dybdegående borgerinddragelse i alle plansager blandt andet via nye digitale formater. Indsatsen skal tage afsæt i den nye Aarhus-model for borgerinddragelse, som er under udarbejdelse. Forligsparterne ønsker, at der fortsat arbejdes med deltagerbudgetter med afsæt i allerede opnåede erfaringer.

Byrådet skal have en temadrøftelse om Bedre Borgersamarbejde, hvor der vil være lejlighed til at drøfte emnet nærmere, og input herfra indgår i det videre arbejde med udformningen af konkrete initiativer.

Borgerportalen

Byrådet besluttede på sit møde den 8. juni 2022 at indføre borgerforslag i en forsøgsperiode på 2 år, som derefter skal evalueres. Den konkrete model til indførelse af borgerforslag, hvor aarhusianerne har mulighed for at samle støtte til et politisk initiativ online og efterfølgende få fremsat et beslutningsforslag i byrådet, skal præsenteres efter forslag fra Kultur og Borgerservice og med inspiration fra arbejdet i Handletanken for Lokalt Demokrati.

Forligsparterne er enige om at afsætte 0,28 mio. kr. i 2023 til køb af it-systemet og 0,175 mio. kr. årligt til driften heraf i 2023 og 2024.

TV-transmission af byrådsmøder

Borgmesterens Afdeling fremlægger et forslag til hvordan der kan gennemføres forsøg med TV transmitterede byrådsmøder. Udgiften finansieres indenfor det rammebeløb, der er afsat i borgmesterens afdeling til Byrådet.

REKRUTTERING OG KOMPETENCER

Rekruttering og kompetencer er et vildt problem, fordi Aarhus Kommune som landets øvrige – offentlige og private - arbejdspladser oplever meget store udfordringer med at fastholde og rekruttere det nødvendige antal medarbejdere og ledere med de fornødne kompetencer. Udfordringerne er særligt udprægede på de sociale-, sundheds- og sygeplejefaglige områder samt på pædagogområdet, hvor kravet om minimumsnormeringer øger behovet for arbejdskraft markant.

I løbet af de kommende 10 år runder op mod en fjerdedel af medarbejderne i Aarhus Kommunes borgernære velfærdsfunktioner pensionsalderen samtidigt med, at der i samme periode vil være et behov for mere offentlig service til både et stigende antal ældre og flere børn og unge.

Rekrutteringsudfordringen er et vildt problem, som ikke kan løses med ét greb eller af én aktør. For at lykkes er vi nødt til at gå nye veje i fællesskab. Vi er nødt til at gå helt nye og radikale veje – vel vidende, at vi ikke kender alle løsningerne på nuværende tidspunkt.

Forligsparterne ser frem til, at byrådet sammen med andre interessenter drøfter udfordringer nærmere på baggrund af en indstilling fra Direktørgruppen. Forligsparterne er enige om følgende prioriteringer:

Investeringsmodeller på beskæftigelsesområdet

Arbejdsmarkedet i Aarhus er i rivende udvikling, og efterspørgslen efter arbejdskraft er stor grundet det seneste års højkonjunktur, der bl.a. har øget beskæftigelsen i Aarhus med over 8.200 personer. På trods af den store efterspørgsel efter arbejdskraft er der en gruppe borgere, som har brug for en intensiveret indsats for at komme i arbejde. Forligsparterne er enige om at udnytte denne situation til at investere i en intensiv beskæftigelsesindsats for disse grupper, så flere borgere får del i opsvinget og kommer i job og uddannelse. Det bidrager samtidig til at øge rekrutteringsgrundlaget for de aarhusianske virksomheder og kommunens velfærdsområder.

Forligsparterne afsætter med investeringspakken 35 mio. kr. om året til indsatser, som bygger videre på de gode erfaringer med investeringsmodeller i Aarhus Kommune. Både de ledige, Arbejdsmarkedspolitisk Forum samt Social- og Beskæftigelsesudvalget har været inddraget og involveret i udarbejdelsen af investeringspakken og de konkrete investeringer, som foretages inden for følgende områder:

- Ingen akademikere bør være ledige
- Udsatte unge i job og uddannelse
- Sygemeldte tilbage til et godt arbejdsliv
- Aktivitetsparate opkvalificeres til job

En række af indsatserne har fokus på at skabe jobs til mennesker med handicap. Dette fokus vil også indgå i den kommende udviklings- og omstillingsplan på det sociale område.

Det forventes, at besparelserne på forsørgelsesudgifterne vil overstige investeringen, men ud fra et forsigtighedsprincip budgetteres der med besparelser svarende til investeringen. I mange tilfælde vil indsatserne herudover føre til færre udgifter på andre kommunale budgetter fx på socialområdet eller sundhedsområdet. Disse mindreudgifter indgår ikke i de økonomiske forudsætninger.

I forbindelse med regnskabet for 2023 vurderes investeringernes faktiske effekt. Hvis investeringerne har skabt et økonomisk råderum, vurderer forligsparterne muligheden for at løfte socialområdet med ekstraordinært op til 10 mio. kr. om året.

Bruttonormeringer

Som organisation skal vi bruge vores ressourcer klogt. Det handler både om de økonomiske ressourcer, og de personaletimer vi har at gøre med.

Den nuværende personalemangel på en række af de store velfærdsområder har medført et markant stigende vikarforbrug, som hverken er ønskværdigt i et økonomisk perspektiv, i et borgerperspektiv, i et kollegaperspektiv eller i et arbejdsmiljøperspektiv.

Ved at arbejde med højere bruttonormeringer vil medarbejderne opnå et bedre arbejdsmiljø og tættere faglige og sociale kollegiale relationer, ligesom borgerne vil mødes af færre nye ansigter. Dette velfærdsloft kan indfries ved at bruge pengene på fast personale frem for dyre vikarer, ligesom antallet af sygefraværdsdage og personaleomsætningen vil kunne forventes at falde.

Med udgangspunkt heri ønsker forligsparterne, at Børn og Unge, Sociale Forhold og Beskæftigelse samt Sundhed og Omsorg hver gør sig erfaringer med dette tiltag på to tilbud over en to-årig periode. Erfaringerne følges i Personalestyregruppen, og byrådet forelægges evaluering af pilotprojekterne i første halvår af 2025. Hvis erfaringerne er gode, tager byrådet stilling til en skalering af indsatsen i forbindelse med budgetlægningen for 2026.

Styrkelse af SOSU-området

I Magistratens budgetforslag blev der afsat 1,4 mio. kr. i 2023 til videreuddannelse af social- og sundhedshjælpere til assistenter samt eventuelt midlertidige løntillæg til social- og sundhedshjælpere, der har færdiggjort uddannelsen til social- og sundhedsassistent. Midlerne kommer fra årets lov- og cirkulæreprogram. De opsparede midler fra 2020-2022, svarende til i alt 4 mio. kr., ønsker forligsparterne ligeledes prioriteret og overført til formålet ved forventet regnskab 2022. Det totale beløb udgør dermed 5,4 mio. kr.

Forligsparterne anmoder Sundhed og Omsorg samt Sociale Forhold og Beskæftigelse om at fremsende en fælles indstilling om den konkrete udmøntning af de samlede midler. Indstillingen forudsættes fremsendt til byrådet inden udgangen af første kvartal i 2023.

Samling af rekrutteringsopgaven i Børn og Unge

I dag tilbyder Sundhed og Omsorg, Børn og Unge, Kultur og Borgerservice samt Borgmesterens Afdeling bistand til rekruttering – fortrinsvist målrettet rekruttering af ledere og primært inden for egen magistratsafdeling. De to øvrige magistratsafdelinger har ikke egne rekrutteringskonsulenter men i det omfang, det er muligt og meningsfuldt, trækker de på konsulenter fra de øvrige magistratsafdelinger mod betaling.

For at styrke rekrutteringsområdet i Aarhus Kommune ønsker forligsparterne at samle opgaven med rekruttering til lederstillinger i Børn og Unge. Dette vil blandt give bedre mulighed for udbredelse af fælles rekrutteringstiltag, som kan understøtte og professionalisere rekrutteringer i Aarhus Kommune samtidig med at der kan gennemføres en betydelig besparelse på eksterne konsulenter. Samtidig fastholdes fordelene ved at anvende interne rekrutteringskonsulenter, der har et markant bedre indblik i og kendskab til organisationen og de opgaver, der ligger i de forskellige stillingsopslag end eksterne konsulenter har. Fremadrettet benyttes der ikke eksterne konsulenter til rekruttering – Magistraten kan dog i konkrete tilfælde beslutte andet.

Forligsparterne anmoder derfor Børn og Unge samt Borgmesterens Afdeling om at udarbejde en analyse og senest ved udgangen af 1. kvartal 2023 fremsende en fælles indstilling til byrådet med konkret forslag til, hvordan rekrutteringsopgaven kan samles i Børn og Unge, herunder hvordan det tænkes håndteret i forhold til medarbejderne. Analyse og indstilling udarbejdes i dialog med de øvrige magistratsafdelinger. Ressourceforbruget til rekrutteringsopgaver i magistratsafdelingerne opgøres i forbindelse med sparekataloget.

International arbejdskraft

Danmark står overfor en stor udfordring med at rekruttere faglært udenlandsk arbejdskraft, da der netop nu er en massiv efterspørgsel efter en lang række kompetencer, som det danske arbejdsmarked ikke kan imødekomme. Denne udfordring gør sig i høj grad også gældende i Aarhus og Østjylland, hvilket tilsiger at der skal gøres en ekstra indsats for at imødekomme den aktuelle efterspørgsel.

På det grundlag foreslås, at Aarhus Kommune snarest muligt igangsætter et intensivt partnerskab med Erhverv Aarhus med henblik på i fællesskab at finde finansiering og løsninger som gør det attraktivt for faglært udenlandsk arbejdskraft at søge til Aarhus. Der kan gennemføres en hurtig kortlægning af hvilke barrierer der skal ryddes af vejen for at gøre det let og attraktivt at søge arbejde i Aarhus i samarbejde med arbejdsmarkedets parter. Efterfølgende skal der følges op med konkrete initiativer.

Der afsættes en ramme på 0,5 mio. kr. årligt til indgåelse af partnerskabsaftale med Erhverv Aarhus finansieret inden for Borgmesterens Afdelings økonomiske ramme.

UNGES MENTALE SUNDHED

Mental Sundhed og mistroivsel er et vildt problem, fordi den stigende mistroivsel blandt børn og unge er en af vores tids allerstørste udfordringer. En alt for stor andel af unge har ondt i livet, og det har store konsekvenser for deres trivsel og sundhed. Ud over tab af livskvalitet kan det også betyde, at man som ung ikke får godt fat i voksenlivet og måske ikke får uddannelse, job, venskaber og netværk.

Forligsparterne ser frem til, at byrådet sammen med andre interessenter drøfter udfordringer og handlemuligheder nærmere på baggrund af en indstilling fra Direktørgruppen. Forligsparterne er enige om nogle initiativer, der bidrager til at adressere det vilde problem:

Bredere børnefællesskaber

Flere og flere børn mistrives og kommer i en kortere eller længere periode i udfordringer i deres dagtilbud eller skole i sådan en grad, at de får brug for at komme i et specialtilbud. Forældrene oplever, at der er lang ventetid på hjælp fra PPR, og på at børnene får den rette hjælp og specialtilbud, alt imens at deres trivsel bliver dårligere og forældrenes behov for tabt

arbejdsfortjeneste stiger. Samtidig oplever medarbejdere i dagtilbud og skoler, at de mangler de rette værktøjer og kompetencer til at tage hånd om børnene i udfordringer i deres normalmiljø.

Forligsparterne er enige om, at der er brug for et nybrud i måden, som vi samarbejder om børn i udfordringer på, og en omstilling i indsatserne til børn og deres familier, hvor de får hurtigere og mere sammenhængende og mindre indgribende hjælp tæt på barnets og familiens nærmiljø. Ligeledes ønsker forligsparterne, at familierne skal opleve en sammenhængende og koordineret indsats på tværs af dagtilbud, skoler, PPR og Sociale Forhold og Beskæftigelse, hvor der bliver større fokus på en tidligere og mere helhedsorienteret hjælp til børn i de almene børnefællesskaber. Der er også brug for et markant nybrud til et pædagogisk nærhedsprincip, hvor dagtilbud og skoler i højere grad anvender specialpædagogiske principper i almenklassen eller gruppen i dagtilbuddet, således at flere børn end i dag kan trives og udvikle sig i nærmiljøet, samtidig med at børn, som har behov for et specialpædagogisk tilbud, i højere grad kan få det i deres nærområde. Dagtilbud og skoler kan inden for disse rammer fortsat selv vælge, hvilke didaktiske og pædagogiske metoder, som, de vurderer, er mest hensigtsmæssige i forhold til deres børnegruppe.

Forligsparterne er opmærksomme på at vende udviklingen, hvilket fordrer en stor ledelsesmæssig opbakning og understøttelse af forandringsprocesserne. Børn og Unge skal derfor have fokus på, hvordan de lokale ledelser bliver understøttet i at kunne drive forandringerne, og hvordan medarbejderne understøttes i at arbejde med bredere børnefællesskaber. Forligsparterne er endvidere opmærksomme på, at det vil tage tid at vende udviklingen, så der vil i en overgangsperiode fortsat være det samme behov – måske endda fortsat stigende behov i en periode – for specialpædagogiske tilbud. Men det er forventningen, at de tiltag, som foreslås igangsat, med tiden vil bidrage til at få vendt udviklingen. Forligsparterne vil følge området tæt i de kommende år for at vurdere, om der er behov for yderligere indsatser også set i lyset af udfordringerne med at rekruttere medarbejdere.

Forligsparterne ønsker derfor også, at det undersøges, om der kan indgås et samarbejde med Rådet for Sociale Investeringer eller lignende fonde i forhold til investeringer i indsatser, som går på tværs af almenområdet og det specialiserede socialområde, hvor der på sigt kan forventes færre udgifter, hvis flere børn og unge er i trivsel og god udvikling.

Børn og unges udfordringer afhænger imidlertid af en lang række forhold, som rækker ud over børn og unges hverdag i dagtilbud, skoler og fritidstilbud. Det har også betydning for børn og unges trivsel, at de har mulighed for at have et aktivt fritidsliv, hvor de har mulighed for at deltage i idrætsaktiviteter, musik- og kulturskoler osv. Forligsparterne ønsker derfor, at det undersøges i et samarbejde mellem Børn og Unge, Sundhed og Omsorg samt Kultur og Borgerservice, hvilke indsatser der kan igangsættes i samarbejde med foreningslivet og civilsamfundet for at styrke børn og unges trivsel via et aktivt fritidsliv. Forligsparterne er enige om, at de tre magistratsafdelinger sammen med samarbejdspartner skal udarbejde forslag til initiativer, som kan indgå i forhandlingerne om budget 2024.

Forligsparterne er enige om at sætte indsatser i gang, hvor området tilføres vedvarende 55 mio. kr. årligt. Forligsparterne er endvidere enige om, at der skal udarbejdes en handleplan for gennemførelsen af løsningsmulighederne, som Børn og Unge-udvalget holdes tæt informeret herom.

Se bilag 2 for beskrivelse af indsatserne og økonomioversigt.

Flere aktive børn

Forligsparterne ønsker sammen med foreninger og civilsamfundsorganisationer at understøtte Børn og Unges arbejde med at skabe mere aktivitet hos unge og børn. Det har betydning for børn og unges trivsel, at de har mulighed for at have et aktivt fritidsliv, hvor de har mulighed for at deltage i kultur og idrætsaktiviteter. Det ønskes afsøgt indenfor rammerne af Bevæg dig for livet om der igangsættes et initiativ med deltagelse af en folkeskole, civilsamfundsorganisationer, kulturinstitutioner mv. Erfaringerne herfra kan indgå i en evt. bevægelsesstrategi.

Der er allerede finansieret en projektlederstilling til og med 2024. Finansieringen er delt mellem kommunen på den ene side og DIF og DGI på den anden side.

Initiativer mod mistrivsel

Der afsættes 5 mio. kr. årligt fra 2023 til 2025 til initiativer, der er målrettet til at modvirke mistrivsel med særligt fokus på unge 15-25 årige. Der tages ikke stilling til konkret anvendelse nu, idet beløbene udmøntes på baggrund af det oplæg, som Direktørgruppen kommer med i første halvår 2023.

Flere specialdagtilbudspladser

Der har igennem de senere år været en stigning i antallet af børn med specialpædagogiske behov, og som følge deraf et stigende behov for specialdagtilbudspladser. Det har medført mangel på specialdagtilbudspladser, som har betydet, at børnene er i risiko for at komme i mistrivsel, og at deres støttebehov på sigt forøges, mens de venter på en specialdagtilbudsplads.

Den seneste prognose for specialdagtilbudsområdet viser, at der i 2023 er behov for 15 pladser mere end de nuværende 109 pladser (heri er indregnet oprettelsen af 23 nye pladser i 2022), stigende til 33 ekstra pladser i 2026. Oprettelsen af flere pladser er nødvendig for at sikre, at Aarhus Kommune lever op til Servicelovens § 32 om, at kommunen skal sørge for, at der er det nødvendige antal pladser i særlige dagtilbud til børn, som har et særligt behov for støtte, som de ikke kan modtage i et almindeligt dagtilbud.

Der afsættes 22,7 mio. kr. årligt fra 2023-2026. En del af finansieringen sikres ved at nedsætte KB til specialdagtilbudskapacitet med 22,7 mio. kr. i 2024. Fra 2027 afsættes 25 mio. kr. årligt som følge af, at det sidste trin i samlingen af ejendomsområdet optræder i budgettet fra 2027.

Forligsparterne er bekymrede over udviklingen, hvor et stigende antal børn har behov for en specialdagtilbudsplads. Forligsparterne ønsker derfor, at der skal igangsættes en undersøgelse af serviceniveauet, herunder segregeringsgrader, tilbudsstruktur, visitationspraksis, finansieringsansvar for kørsel til børn med specialpædagogiske behov, og børn som har behov for en specialdagtilbudsplads. Erfaringerne med oprettelse af specialgrupper i dagtilbud, som er en af indsatserne fra analysen af bredere børnefællesskaber og lignende tilbud fra andre kommuner, skal inddrages. Der skal ligeledes være en sammenligning med serviceniveauet for specialdagtilbudspladser i andre kommuner. Undersøgelsens anbefalinger forudsættes at være udgiftsneutrale set under ét og skal være klar til sommeren 2023.

BLANDEDE BYDELE OG INTEGRATION

Blandede bydele og integration er et vildt problem, fordi Aarhus i stigende grad er blevet en opdelt by, hvor man i alt for høj grad bor sammen med mennesker, der socialt og økonomisk ligner en selv – og ikke møder den store mangfoldighed af aarhusianere, der hvor man bor. Det giver en dårlig forståelse og en svag sammenhængskraft mellem borgerne. Der er derfor brug for, at dette i højere grad adresseres i byplanlægningen og i andre politikker, herunder skolepolitikken.

Forligsparterne ser frem til, at byrådet sammen med andre interessenter drøfter udfordringer og handlemuligheder nærmere på baggrund af en indstilling fra Direktørgruppen. Forligsparterne er enige om nogle initiativer, der bidrager til at adressere det vilde problem:

Sydhavnskvarterets sydlige del

Området nord for Jægergårdsgade i Sydhavnskvarteret er på baggrund af en bydelsplan solgt. I området syd for Jægergårdsgade ophører lejemålene ved udgangen af 2025, og før området kan udvikles, skal der udarbejdes en mere konkret plan for området. Forligsparterne ønsker, at Teknik og Miljø i forbindelse med den konkrete plan for området har et særskilt fokus på bevarelse og udvikling af kulturmiljøet samt nye bylivsfaciliteter i den sydlige del af området. Der skal afklares relevante forhold og udarbejdelsen sker med inddragelse af Kultur og Borgerservice samt interessenter. Den samlede udviklingsplan for hele Sydhavnskvarteret sørger for at fastholdeforudsætningen om samlet økonomisk balance i udviklingsprojektet.

Opgang til Opgang

Projektet Opgang til Opgang er et udviklingsprojekt, som for perioden 2019-medio 2023 er medfinansieret af Den A.P. Møllerske Støttefond. Indsatsen repræsenterer en radikalt anderledes relationel og helhedsorienteret tilgang over for sårbare børnefamilier, der bor i et udsat boligområde, og som har mindst én forælder med lang tids ledighed bag sig. Det konkrete formål med indsatsen er at hjælpe forældre i arbejde og uddannelse, at få unge i ungdomsuddannelse og fritidsjob, at styrke danskundskaberne samt at styrke familiens samlede trivsel i forhold til deres mentale og fysiske helbred, økonomi, boligsituation, fritidsliv og deltagelse i lokale fællesskaber. Kernen i Opgang til Opgang er et tværfagligt team, der sidder lokalt i Gellerup, og som repræsenterer fem forskellige forvaltningsområder. Teamet har myndighedsbeføjelser på alle områder og er derfor i praksis familiernes eneste indgang til den kommunale hjælp og støtte, de har brug for.

Den foreløbige vurdering af indsatsen er meget positiv – både hos familierne, der føler sig hjulpet og støttet, og hos teamet, der oplever, at familierne rykker sig markant. Og i forhold til målsætningen om, at 80% af de ledige forældre skal hjælpes i job, uddannelse eller blive afklaret til et nyt stabilt forsørgelsesgrundlag, tyder alt på, at det lykkes.

Forligsparterne er enige om, at succesfulde indsatser bør videreføres, hvis der kan findes finansiering hertil. En mulighed kan være, at indsatsen forlænges som en social effektinvestering, eventuelt i samarbejde med filantropiske fonde eller andre, som vil være interesserede i at bygge bro mellem et rent fondsfinansieret projekt og ren kommunal drift.

SUNDHED IND I ALT

Sundhed er et vildt problem, fordi den demografiske udvikling med udsigt til væsentligt flere ældre i sig selv vil give et stort pres på ældreplejen, der ikke bare kan løses ved at ansætte flere hænder og herved fastholde et serviceniveau. Sundhed og forebyggelse er altafgørende. Det sunde valg skal være let for borgerne i alle livets faser, hvis der skal forebygges og herved udskyde det tidspunkt, hvor borgerne får brug for hjælp fra kommunen.

Forligsparterne ser frem til, at byrådet sammen med andre interessenter drøfter udfordringer og handlemuligheder nærmere på baggrund af en indstilling fra Direktørgruppen. Forligsparterne er enige om nogle initiativer, der bidrager til at adressere det vilde problem:

Investeringer i sund aldring og sundhedsfond

Aarhus Kommune står overfor store udfordringer på sundheds- og ældreområdet. Der kommer flere kronikere og flere opgaver fra sygehusene, samtidig med at antallet af ældre over 80 år stiger med 50% på 10 år. Sundhed er derfor et *vildt problem*, som kræver politisk handling

Forligsparterne er enige om, at der skal laves massive og langsigtede investeringer i sundhed og forebyggelse. Det er afgørende, at borgerne fastholder deres fysiske, mentale og sociale sundhed i længere tid, så borgernes behov for pleje og praktisk hjælp minimeres eller udskydes. Der etableres en sundhedsfond, som skal arbejde med at fremme sund aldring.

Forskning viser et stort forebyggelsespotentiale hos de grupper af borgere, hvis livsstil, sundhedsadfærd og levevilkår skaber flere dårlige leveår. Derfor skal der blandt andet investeres i: Borgere med demens og deres pårørende, forebyggelse for de 65-81-årige, kronikere, de ældste ældre samt borgere, der modtager praktisk hjælp.

Etablering af sundhedsfond

Forligsparterne er enige om etablering af en Sundhedsfond. Sundhedsfonden tilføres i alt 105 mio. kr. i budgetperioden, og skal identificere og finansiere nye investeringsprojekter, men den skal også fungere som garant for mere generel implementering af investeringstankegangen i den daglig drift – herunder udvikling og afprøvning af nye former for visitationssystemer, sundhedsinnovation, vidensinformeret ledelse, telemedicin, digitalisering m.m. Fonden skal udvikle og afprøve løsninger og metoder, der fremmer sund aldring. Herigennem bliver fonden også en interessant udviklingspartner for filantropiske fonde, sundhedsaktører, patientforeninger, pensionskasser m.v. Sundhedsfondens fokus skal være på mere langsigtede og risikovillige projekter, hvor der ikke direkte formuleres et afkastkrav, mens projekter, hvor der vurderes at være en klar business case mere naturligt kan henvises til Rådet for Sociale investeringer.

Sundhedsfonden skal investere i sundhed målrettet de ældre ved offensiv mobilisering af ideer og ressourcer i samarbejde med region, civilsamfund, serviceleverandører, filantropiske fonde og fonde/investorer mv. Fonden skal både bidrage til udvikling af metoder for at styrke arbejdet med investeringer i sundhed og fonden skal også finansiere eller medfinansiere egentlige investeringer. Oplagte første investeringer er:

- Tidlig opsporing af demens.
- Forebyggelse af faldulykker
- Gangtræning der forebygger
- Flash glucose-måler

Forligsparterne beder Sundhed og Omsorg og Borgmesterens Afdeling om inden udgangen af 2022 at fremsende en indstilling, som nærmere beskriver konstruktionen i Sundhedsfonden, herunder formål, fondens sammensætning og juridiske konstruktion samt muligheder for etablering af en outcomefond, som sikrer mulighed for afkast og geninvesteringer.

En sundhedsfond vil styrke Aarhus Kommunes position som førende for udviklingen af fremtidens sundheds- og velfærdsløsninger.

Velfærdsteknologiens Hus i Skejby

Forligsparterne ønsker, at Sundhed og Omsorg, Sociale Forhold og Beskæftigelse og Borgmesterens Afdeling arbejder videre med at afdække mulighederne for at kunne etablere et *Velfærdsteknologiens Hus* i området omkring Aarhus Universitetshospital i Skejby. Den demografiske udvikling, flere borgere med handicap der efterspørger hjælp, udviklingen med flere kronikere og multisyge, accelererede udskrivelser, genindlæggelser af psykisk syge, borgere med svage kommunikationsevner m.v. har øget efterspørgslen efter velfærdsteknologi og hjælpemidler.

Indsatsen for velfærdsteknologi vil på samme tid kunne understøtte et styrket samarbejde mellem de forskellige magistratsafdelinger i kommunen, mellem regionen og kommunen og i forhold til private aktører med henblik på at kunne effektivere driften og styrke fastholdelse og rekruttering.

Samarbejdet, som bl.a. skal bygge på de gode erfaringer fra DokkX, skal have et generelt fokus på velfærdsteknologiske hjælpemidler, herunder et særligt fokus på egenmestring, livskvalitet og styrket tryghed for ældre og borgere med handicap i eget hjem. Sigtepunktet for indsatsen er et tidssvarende og rummeligt hus i Skejby-området, hvor vi samler kræfterne i kommunen, herunder flere af de eksisterende afdelinger i Sundhed og Omsorg (Hjælpemiddelcenter, Undervisningscenter for velfærdsteknologi, Velfærdsteknologi og Hjælpemidler m.v.), og samtidig får plads til udvikling og test af nye løsninger i samarbejde med Region Midtjylland og relevante aktører. Samarbejdet på tværs af de forskellige aktører vil også kunne føre til fælles udbud og produktvalg, som fx i det netop gennemførte udbud på stomi-området.

Afdækningen skal afdække både faglige og økonomiske aspekter ved at samle funktionerne, og forligsparterne anmoder om, at der på den baggrund fremsendes en projekteringsindstilling til byrådet inden medio 2023.

Der afsættes 10 mio. kr. i 2023 på en reserve.

Rollator uden visitation

De rette hjælpemidler kan medvirke til, at borgere med funktionsnedsættelser kan klare mest muligt selv. Det er det mest værdige for den enkelte borger. Lige nu kræver visitation til udlevering af en rollator en længere sagsbehandlingstid, mens der er lavet gode og fleksible løsninger med straksvisitation på andre hjælpemidler, der ikke kræver tilpasning, fx badebænk og gangstativ.

Forligsparterne ønsker, at også rollatorer kan straksbevilges, og det vurderes, at en kvik-service-løsning er den bedste måde at gøre det på. Her kan borgerne få hjælpemidlet udleveret med det samme og samtidig få faglig rådgivning, vejledning og instruktion. Ordningen forudsættes finansieret ved de sparede midler til visitation. Forligsparterne ønsker en vurdering af om andre hjælpemidler på samme måde kan straksbevilges.

Sundhedsklynger

Forligsparterne ønsker at frigive midler på 2,4 mio. kr. fra bloktilskuddet til sundhedsklynge-samarbejdet. Sundhedsklynger er et samarbejde mellem kommuner, hospital og almen praksis, som pr. 1. juli 2022 er etableret omkring akuthospitalerne. Sundheds-klyngerne skal først og fremmest samarbejde om de borgere/patienter, som kommuner, almen praksis og hospitaler er fælles om. Det vil især sige: Ældre medicinske borgere, Borgere med kronisk sygdom, Borgere med psykiske lidelser. Sundhedsklyngerne skal understøtte bedre sammenhæng for borgerne, men er ikke hele løsningen på sundhedsvæsenets udfordringer. Midlerne udmøntes til Sundhed og Omsorg, der inddrager Sociale forhold og Beskæftigelse i organisering og det videre arbejde.

Hjælp til veteraner

De udsendte veteraner, der bor i Aarhus, og deres pårørende kan have behov for hjælp via det offentlige system til eksempelvis at håndtere udfordringer omkring helbred, boligsituation og familieliv. Forligsparterne afsætter yderligere 0,5 mio. kr. årligt til indsatsen i Kultur og Borgerservice.

Hjernerystelseskoordinator

Hjernerystelsesforeningen har beregnet, at der ca. er 1.400 mennesker i Aarhus Kommune, der årligt rammes af hjernerystelse. Det anslås at omkring hver tredje der rammes af hjernerystelse oplever senfølger tre måneder efter. For mange er det en stor udfordring at håndtere deres senfølger, og det gør det svært både at navigere i sit eget liv, og at navigere i de offentlige systemer.

Forligsparterne er enige om at etablere en stilling som hjernerystelseskoordinator med henblik på at give rådgivning og vejledning og sikre koordinering på tværs. Der afsættes 0,5 mio. kr. om året. Hjernerystelseskoordinatoren ansættes i Sundhed og Omsorg, og udgiften finansieres ligeligt mellem Sundhed og Omsorg og Sociale Forhold og Beskæftigelse. Forligsparterne ønsker en afsøgelse af potentialet for et center for hjernerystelse på Marselisborgcentret.

Analyse af Tandplejens økonomi

Med finanslovsaftalen for 2022 vedtog Folketinget at gøre tandpleje for 18-21-årige gratis. Ordningen er en udvidelse af den nuværende ungdomstandpleje for 16-17-årige, inkl. fritvalgsordningen. Den indføres fra 1. juli 2022 og frem mod 2025, så unge, der er født i 2004 eller senere, omfattes af ordningen. Da Aarhus er en uddannelsesby med mange unge, der flytter til byen, forventes det at betyde en udvidelse af Tandplejens målgruppe med 22.000 unge (ca. 34 % udvidelse af Tandplejens brugerunderlag), når ordningen er fuldt indfaset.

Da Aarhus Kommune kun modtager midler relativt til det samlede folketal i kommunen, forventes en betydelig underfinansiering af tandplejetilbuddet som følge af udvidelsen af målgruppen. I hvilken grad driftsøkonomi og lokalekapacitet udfordres, er uvist og afhænger blandt andet af den nye målgruppes migration og fritvalgs-adfærd samt udmøntningen af den nye lovgivning på området.

Forligsparterne er enige om, at Børn og Unge og Borgmesterens Afdeling inden sommeren 2023 gennemfører en analyse af Tandplejens økonomi på 0-21-års området med henblik på bedre at kunne vurdere omfanget af udfordringerne, og hvordan de kan håndteres. Herunder kan der ses på Tandplejens struktur, kapacitet, serviceniveau og muligheden for offentligt-privat samarbejde. Analysen ændrer dog ikke på behovet for at implementere tidligere beslutninger vedrørende salg af Graven 21, hvor der udestår realisering af et indtægtskrav på over 20 mio. kr.

BÆREDYGTIG VÆKST

Bæredygtig vækst er et vildt problem, fordi der løbende bliver flere aarhusianere. Byen vokser, og det skal håndteres samtidig med, at den udvikling går hånd i hånd med forskellige hensyn som bykvalitet, klima, velfærd – og fremtidens behov for arbejdskraft og arbejdspladser. Løsninger på en del af problemet, skaber tydelige udfordringer på andre dele.

Forligsparterne ser frem til, at byrådet sammen med andre interessenter drøfter udfordringer og handlemuligheder nærmere på baggrund af en indstilling fra Direktørgruppen. Forligsparterne er enige om nogle initiativer, der bidrager til at adressere det vilde problem:

Kollektiv trafik

Økonomien i den kollektive trafik er fortsat præget af underskud og eftervirkninger af corona. Den statslige kompensation til Trafikselskaberne er ophørt ved udgangen af februar i år, men parterne bag økonomiaftalen mødes igen i september for at genbesøge kompensationsordningen.

Rejsmønstrene har i 2021 og 1. kvartal 2022 ændret sig, så passagerindtægter for Aarhus Kommune forventes at stige. Passagererne er hurtigere vendt tilbage til den kollektive trafik i Aarhus Kommune sammenlignet med resten af regionen. Det betyder også, at en større andel af indtægterne dermed forventes at tilfalde Aarhus Kommune

Der er fortsat også andre væsentlige uafklarede økonomiske forhold for den kollektive trafik. En midlertidig bevilling løber kun frem til og med 2025, og samtidig er der stigende indbyggertal i kommunen, som forventes at give øget transportbehov. På længere sigt vil der i forbindelse med anlæg af ny højklasset kollektiv trafik være brug for en ny kollektiv trafikplan, som tager højde for indpasning af flere letbane eller BRT-linjer i det samlede kollektive trafiksystem. Forligsparterne er enige om, at indpasningen bør ske uden at reducere det generelle serviceniveau for de buslinjer, der ikke direkte erstattes af nye højklassede linjer. En ny kollektiv trafikplan kan sandsynligvis indføres i 2026.

Forligsparterne er enige om, at økonomien for kollektiv trafik drøftes politisk igen i forbindelse med forhandlingerne om budgettet for 2024.

Forpligtende måltal for busfremkommelighed

Den stigende trængsel i biltrafikken giver forsinkelser for busserne. Det er til stor gene for passagererne, som oplever forsinkelser og ustabil drift, og den ekstra køretid er dyr for kommunen. Forligsparterne er enige om, at der skal sættes effektivt ind for, at busserne kan komme frem.

I investeringsplanen for 2024-2033 er der allerede afsat midler til udviklingen af den kollektive trafik - herunder forbedring af fremkommeligheden for busserne. Der er allerede godkendt en række projekter, men det er ikke nok til at vende udviklingen, så de samlede forsinkelser for busserne bliver mindre år for år. Forligsparterne ønsker derfor et forpligtende måltal for forbedring af busfremkommeligheden.

I hvert af de kommende 5 år skal der skabes en forbedring i fremkommeligheden for A-busserne på 5,5 timer i myldretiden på alle skoledage. Måltallet er forpligtende i den forstand, at der følges op på målet hvert år, fx i forbindelse med den supplerende regnskabsindstilling. Hvis ikke målet realiseres, fremsætter Teknik og Miljø forslag til yderligere tiltag, som kan indfri målet. Der kan opnås meget med fx intelligent styring af signalanlæg og de allerede godkendte konkrete investeringer, men der vil også være brug for en aktiv politisk prioritering af bustrafikken.

Midttrafiks opgørelser af forsinkelserne viser, at A-busserne i gennemsnit på alle skoledage i 2021 havde en merkøretid som følge af trængsel i myldretiden på 157,3 timer om dagen. En overholdelse af måltallet vil give en gradvis forbedring, som dels kan være med til at styrke den kollektive trafiks position i forhold til biltrafikken, dels vil give en kontant økonomisk besparelse på mindst 4 mio. kr. om året, når det er fuldt indfaset.

Styrket kontrolindsats i den kollektive trafik

Der er alt for mange, der rejser med offentlig transport uden gyldig rejsehjemmel. Forligsparterne er derfor enige om at styrke kontrolindsatsen, så færre rejser uden billet. En forøgelse af kontrolindsatsen i bybusserne og letbanen på 25 % kan give en nettomerindtægt på 1 mio. kr. årligt. Dette vil være et væsentligt bidrag til at nedbringe underskuddet i den kollektive trafik. Samtidigt ønsker forligsparterne, at der også rettes henvendelse til Region Midtjyllands Udvalg for Regional Udvikling med en opfordring til, at kontrolindsatsen samtidig styrkes i de blå busser.

Pulje for velfærdstilbud

Byrådet afsatte i investeringsplan for 2024-2033 en pulje på i alt 300 mio. kr. til velfærdstilbud i lokalområder for at fremme samlokalisering og udvikling af velfærdsbyggeri. Forligsparterne er enige om en ramme og organisering for den fremadrettede udmøntning med afsæt i et bystrategisk perspektiv.

En indstilling om finansiering fra puljen for velfærdstilbud forudsætter, at der er lavet en afdækning af kommunale faciliteter i lokalområdet og afsøgt muligheder for synergi og samlokalisering. Det fremgår allerede af budgetforlig 2022.

Der er lavet en afdækning af eksisterende faciliteter og mulige synergier i Tranbjerg og arbejdet med fælles kommunalt byggeri i Lisbjerg ligesom der er bud på kommunalt byggeri i Viby Syd. Ingen af projekterne har endnu ført til konkrete og holdbare bud på kommunale velfærdsbyggerier, der lever op til ambitionen om både at skabe økonomisk og faglig synergi og samdrift.

De økonomiske gevinster, skal ikke tilbage i puljen men kan bruges til fx klimatiltag eller andre kvaliteter ved byggeriet. Samlokalisering gør, at borgerne kan få klaret flere besøg samme sted og kan udgøre samlingspunkter i lokalsamfund. Synergier kan også opstå i mødet og samarbejdet mellem medarbejdergrupper på tværs af velfærdsområderne, som ellers normalt arbejder på hver deres matrikel, og med borgerne hver for sig.

Der er samtidig bystrategiske perspektiver i at koordinere velfærdstilbud og perspektiver i at arbejde med velfærdsudviklingen som en del af byudviklingen. Et eksempel på bystrategisk perspektiv kan være hvor en samling af kommunale funktioner på færre matrikler eksempelvis kan

frigøre arealer til centerfortætning i oplandsbyer. Kommunale faciliteter kan også tænkes sammen med fx civilsamfundsaktører, private eller regionale tilbud m.v.

Forligsparterne er enige om, at puljen kan udmøntes dels til større projekter (kan eksempelvis være Viby Syd, Lisbjerg, Tranbjerg eller et projekt i Lystrup) og dels til nogle mindre projekter. Større projekter udpeges i forbindelse med budgetforlig, mens mindre projekter finansieres efter oplæg fra en styregruppe med repræsentation fra alle magistratsafdelinger og med Teknik og Miljø i spidsen. Forud går en inddragelse af lokalområdets interessenter, herunder fællesråd.

Forligsparterne ønsker at styregruppen arbejder med modning og nærmere vurdering af de 4 projekter i hhv. Viby Syd, Tranbjerg, Lystrup og Lisbjerg og forelægger forligskredsen en anbefaling til hvilke af de 4 projekter, der skal have den første større bevilling på ca. 25 mio. kr.

Udviklingsplan for Østjyllands Brandvæsen

Befolknings- og byudviklingen i Aarhus indebærer et behov for en langsigtet plan for udviklingen af Østjyllands Brandvæsen. Store nye infrastrukturprojekter som fx Marselistunnellen, Aarhus Havn, et stigende antal el-biler og trusler i forhold til cybersikkerhed, terrortrusler og klimahændelser udfordrer det eksisterende beredskab. Situationen har været drøftet i brandvæsenets strategiske følgegruppe, og der arbejdes videre med at kvalificere en helhedsplan, som kan fremlægges til godkendelse i ejerkommunerne til næste år. Det foreløbige udkast til helhedsplan indebærer væsentlige udvidelser af brandstationerne især i Aarhus og i Skanderborg. Forligsparterne anerkender behovet for at forholde sig til økonomien i Østjyllands Brandvæsen i forbindelse med budgetlægningen for 2024.

Styrkelse af byggesagsbehandlingen

Forligsparterne er enige om at styrke plan- og byggeområdet yderligere. Området er underbemandet, og der sker en ophobning af sager. Området tilføres derfor 8,5 mio. kr. årligt svarende til 16 fuldtidsstillinger. Heraf kan de 5 mio. kr. finansieres af merindtægter, som området vil få fra byggesagsgebyrer.

Med en opnormering af området vil der være tilstrækkelige ressourcer til en effektiv oprydning i BBR-registret. Dette vil i højere grad sikre, at Aarhus Kommune opnår de korrekte indtægter fra ejendomsskatter m.v. Oprydningen i BBR-registret tilrettelægges i Datakvalitetsprogrammet, og merindtægterne fra indsatsen forventes som minimum at udgøre 3,5 mio. kr. om året. Udvidelsen af byggesagsbehandlingen er dermed fuldt finansieret af en oprydning i BBR-registret samt merindtægter fra byggesagsgebyrer.

Øget sikkerhed ved åen og de bynære havnearealer

Aarhus har et levende nattelev langs åen, ligesom der sker en rivende udvikling med byudvikling og bosætning på de bynære havnearealer. Der er således stor aktivitet ved åen og havnearealerne. Nærheden til vandet medfører dog også risiko for tragiske drukneulykker, særligt i de mørke og kolde måneder.

Teknik og Miljø er allerede i gang med at styrke sikkerheden ved å og havn gennem initiativer som hegn, redningsstiger og termiske kameraer. Forligsparterne er dog enige om, at behovet for sikkerhedstiltag er større end den nuværende økonomi rækker. Der er brug for permanente hegn på udvalgte strækninger langs åen og ved Dokk1, ligesom årstidsbestemte hegn kan benyttes andre steder på de bynære havnearealer og flere redningstov kan etableres ved særligt udsatte steder. Forligsparterne er på den baggrund enige om at afsætte 4 mio. kr. i 2023 til etablering af øgede sikkerhedsforanstaltninger ved åen og havnen samt 0,5 mio. kr. årligt fra 2024 til drift af tiltagene.

Styrkelse af grønne byrum

Byrummene er afgørende for, hvordan aarhusianerne oplever byens kvaliteter. Velindrettede byrum kan inspirere til aktivitet og ophold til gavn for borgernes velfærd og livskvalitet. Samtidig ligger der i byrummene et stort potentiale til at bidrage til den grønne dagsorden. Både i det centrale Aarhus og i oplandsbyerne er der brug for at styrke byrummene og tænke grønne elementer ind, så byrummene kan bidrage til at skabe større værdi for borgerne og opfylde ambitionen om Aarhus som en grøn by.

Der er på bl.a. Fredens Torv arbejdet med midlertidige løsninger på, hvordan man kan gentænke og styrke byrummene. Udformningen af byrummene skal trække på erfaringerne fra disse midlertidige løsninger og på borgernes oplevelser af og erfaringer med de nye byrum, så de rigtige løsninger permanentgøres og sammentænkes med klimasikring mv. Til arbejdet med styrkelse af grønne byrum i både det centrale Aarhus og oplandsbyerne er forligsparterne enige om at afsætte 4 mio. kr. årligt fra 2024 på en ny KB-bevilling.

Udbygning af Engdalskolen og Risskov Skole samt udskydelse af ny skole på Aarhus Ø

Engdalskolen forventes på femårs sigte at have behov for seks ekstra undervisningslokaler, stigende til otte lokaler på 10 års sigte. Risskov Skole mangler aktuelt tre undervisningslokaler, der forventes at stige til 12 lokaler på 10 års sigte. Skolerne kan på grund af deres bynære placering

og i forvejen kompakte byggerier ikke udbygges inden for de normale principper for skoleudbygning.

Der gives på denne baggrund i alt 44 mio. kr. til udbygning af Engdalskolen og 153 mio. kr. til udbygning af Risskov Skole. Der reserveres desuden foreløbigt 23,6 mio. kr. i 2026 til grundkøb i forbindelse med udvidelserne.

Finansieringen af de to skoleudvidelser sker ved at udskyde opførelse af ny skole på Aarhus Ø, som byrådet traf beslutning om i Investeringsplan 2024-2033. De seneste års skoleprognoser har vist et aftagende elevtal i midtbyen, og på 10 års sigte forventes samtlige midtbyskoler i Aarhus at opleve overskudskapacitet. For ikke at udhule eksisterende skolers elevgrundlag etableres den planlagte skole på Aarhus Ø derfor foreløbigt ikke.

I investeringsplanen blev der afsat 286 mio. kr. til ny skole på Aarhus Ø.

Beløbet til ny skole på Aarhus Ø er hermed ikke længere afsat i budgettet. Men forligsparterne er enige om senest i 2027 at revurdere situationen på baggrund af udviklingen i børnetallet og en samlet analyse af skoledækningen i Midtbyen. Reservation af grund og finansieringen heraf på 41 mio. kr. fastholdes indtil revurdering.

I beløbet til den nye skole på Aarhus Ø var der desuden indeholdt midler til idrætsfaglokaler. Forligsparterne er derfor enige om, at der skal etableres idrætsfaciliteter et sted på Aarhus Ø som erstatning for idrætsfaglokalerne på skolen. Forligsparterne er derfor enige om at afsætte 25 mio. kr. ud af de afsatte midler til ny skole på Aarhus Ø i investeringsplanen. Midlerne skal dække grundkøb.

Forligsparterne ønsker, at det undersøges, hvordan der sikres sikker skolevej fra Aarhus Ø.

DGI-Sundhedstårn

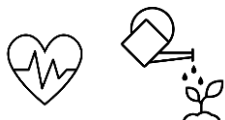
Forligspartierne er enige om at afsætte 5 mio. kr. til etablering af DGI's sundhedstårn.

Som et led i realisering af Idræts- og Sundhedstårnet kan der etableres et mindre Sundhedshus til varetagelse af borgerforløb, med udgangspunkt i erfaringerne fra det fælles Sundhedshus i Frydenlund eller Globus1.

Sundhed og Omsorg undersøger i samarbejde med Kultur og Borgerservice og DGI-huset, om der kan laves aftaler med relevante kommunale eller civilsamfundsaktører, der giver en husleje på 400.000 kroner årligt, hvilket vil give grundlag for et driftsfinansieret anlæg på ca. 8 mio. kroner.

Sundhed og Omsorg og Kultur og Borgerservice sender i fællesskab en byrådsindstilling frem for realiseringsplanerne for sundhedstårnet.

Skolernes brug af selvejende idrætsanlæg

I forlængelse af budgetforliget for 2022 har Kultur og Borgerservice og Børn og Unge i fællesskab udarbejdet en vurdering af modeller til at øge skolernes køb / brug af selvejende idrætsanlæg. På baggrund heraf afsætter forligsparterne 1 mio. kr. årligt på reserven. Der udarbejdes en model, som kombinerer elementer fra analysens tre forslag. Samtidig ønsker forligsparterne, at Borgmesterens Afdeling, Børn og Unge og Kultur og Borgerservice undersøger, hvordan der kan etableres en løsning, hvor borgerne kan benytte kommunale og selvejende haller, hvor der er ledig haltid. Dette vil medvirke til en mere optimal udnyttelse af såvel kommunale som selvejende idrætsanlæg, så de udnyttes bedre også i tidsrummet mellem 8 og 15. Forligsparterne beslutter inden udgangen af 1. kvartal 2023 den endelige model.

Styrkelse af trafikikkerheden i Aarhus og styrkelse af cykelhandlingsplanen

Forligsparterne er enige om at styrke trafikikkerheden i Aarhus både for den kørende trafik og de bløde trafikanter. På reserven afsættes pulje på 20 mio. kr. i 2025 til initiativer, der styrker trafikikkerheden i Aarhus. Pengene kan anvendes til forbedret sikkerhed for såvel bilister, cyklende og gående. Herunder kan der prioriteres midler til hastighedsreguleringer, udbygning af cykelstier, sikring af skoleveje og kampagner for større trafikikkerhed. Teknik og Miljø fremlægger forslag til udmøntning og prioritering af midlerne sammen med udmøntningsplan for cykelhandlingsplanen.

Udmøntningsplan for cykelhandlingsplanen

For at få borgerne til i stigende grad at vælge grønne transportformer i fremtiden er det vigtigt, at det gøres attraktivt og sikkert at cykle. Cykelhandlingsplanen fra 2017 beskriver en række indsatsområder for at forbedre fremkommeligheden og sikkerheden for cyklister. Centralt er det, at der er en god cykelinfrastruktur med et sammenhængende cykelrutenet – både i byen og i oplandet. Forligsparterne er enige om, at det er vigtigt at realisere visionerne i cykelhandlingsplanen. Teknik og Miljø anmodes om at afsøge mulighederne for finansiering i statslige puljer på området samt at præsentere Byrådet for en udmøntningsplan for cykelhandlingsplanen senest medio 2023.

Trygge og sikre veje med lavere hastighed i bymidterne

Aarhus Midtby er i dag et levende og spændende sted at opholde sig. Midtbyen er centrum for både kultur- og handelsliv, ligesom Midtbyen rummer mange arbejdspladser og boliger. Det giver kamp om pladsen, og derfor er det vigtigt, at pladsen prioriteres, og Midtbyen udvikles i forhold til både at være attraktiv at opholde sig i, en grøn og aktiv by med liv og aktiviteter, og med sikring af god mobilitet. Teknik og Miljø vil i 2023 fremlægge forslag til ny trafikstruktur i Midtbyen med

henblik på at konkretisere hvordan de forskellige trafikarter skal prioriteres og hvordan ønskerne om en grøn og levende by i samme ombæring kan understøttes.

Vejdirektoratet åbnede derudover i januar 2022 for ansøgninger fra kommuner om at deltage i en 3-årig forsøgsordning med lokale hastighedsgrænser. Forligskredsen ønsker at udnytte denne mulighed for herigennem at højne trafikikkerhed og tryghed i både midtbyen og i oplandsbyernes bymidter.

Indenfor rammerne af, at den generelle trafikafvikling ikke udfordres, ønsker forligskredsen at Teknik og Miljø udnytter de nye rammer til forsøgsvis at nedsætte hastigheden til 40 km/t på relevante strækninger i Aarhus indenfor Ringgaden samt på udvalgte strækninger i oplandsbyernes bymidter.

Teknik og Miljø bedes forud for det præcise valg af vejstrækninger gå i dialog med relevante fællesråd for herigennem at sikre god borgerinddragelse omkring forandringerne.

Uanset at de endelige udgifter vil afhænge af valg af løsninger og præcise vejstrækninger afsættes foreløbigt 3 mio.kr. til forsøgene ud af de 20 mio. kr. afsat til cykelstier og tryghed i trafikken. Forligskredsen ønsker at Teknik og Miljø afrapporterer på de foreløbige erfaringer i forbindelse med budget 2025.

Trængsel og parkering

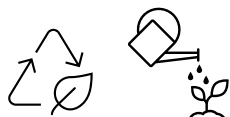

Forligsparterne noterer sig med bekymring den stigende trængsel i Midtbyen. Denne trængsel gælder såvel for den kollektive trafik som for privatbilismen samt de beboere, der har behov for at parkere nær deres bolig.

Forligsparterne anmoder derfor Teknik og Miljø om i forbindelse med forslaget om en Grøn parkeringspolitik inden april 2023 at fremsende et forslag, der regulerer trængslen gennem højere takster for gadeparkering og/eller beboerparkering. Det forventes, at forslagene medfører et merprovenu på 20 mio. kr. fra 2024. Provenuet anvendes til investeringer i busfremkommelighed, kollektiv trafik generelt, grønne byrum samt til andre infrastrukturelle formål.

Derudover indføres prisfremskrivning af parkeringstaksterne, så der sker en mere naturlig tilpasning til inflation m.v.

Bilfri søndag

Sommer-gågader i Vestergade, Klostergade og Graven har været indført med stor succes og har medvirket til at skabe liv og nye måder at bruge byen på. På den baggrund ønsker forligsparterne at afprøve en lokal bilfri søndag. Dette vil være til glæde for byens brugere og kan samtidig

nedbringe CO₂-udledningen og inspirere borgerne til generelt at anvende bæredygtige transportformer.

Flere bytræer i Aarhus

Bytræer er vigtige for at sikre grønne byrum. I 2017 vedtog byrådet, at der frem mod 2025 skulle plantes 10.000 nye bytræer i Aarhus Kommune. Indtil nu er der dog kun blevet plantet ca. 3.000 nye bytræer, og der mangler således at blive plantet ca. 7.000 bytræer for at indfri ambitionen. For at styrke arbejdet med plantning af bytræer er forligsparterne enige om at afsætte 2,5 mio. kr. i en pulje til bytræer.

For at kunne udnytte pengene bedst muligt, er det vigtigt at tænke plantningen af bytræer sammen med anlægsprojekter, hvor det giver mening. Ligeledes skal det undersøges, om bytræer kan indgå i terrorsikring af Aarhus på udvalgte steder.

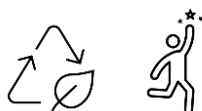
Det er vigtigt at indtænke andre aktører for at nå i mål med ambitionen. Teknik og Miljø anmodes om at styrke samarbejdet med borgere, virksomheder og andre private aktører, som ønsker at bidrage til plantningen af bytræer.

KLIMA OG BÆREDYGTIGHED

Klima og bæredygtighed er et vildt problem, fordi det med det nuværende tempo i den grønne omstilling af samfundet går for langsomt med at kunne opfylde målet om CO₂-neutralitet i 2030. Der er derfor behov for, at vi tænker og handler radikalt nyt, og at vi har blik for vores måde at lede den for de store forandringer i vores bysamfund på. Det er afgørende vigtigt, at borgere og virksomhederne er med. Klimainsatsen er i høj grad afhængig af vores alles personlige valg, handlinger og beslutninger. Forligsparterne ser frem til, at byrådet sammen med andre interessenter drøfter udfordringer og handlemuligheder nærmere på baggrund af en indstilling fra Direktørgruppen. Forligsparterne er enige om nogle initiativer, der bidrager til at adressere det vilde problem:

Specialistressourcer til sagsbehandling af vedvarende energianlæg

Planafdelingen i Teknik og Miljø modtager i disse år mange ansøgninger fra energiselskaberne om etablering af solcelle- eller andre vedvarende energianlæg (VE-anlæg) og med den accelererende

energikrise og klimakrise kan der forventes en yderligere stor stigning i sagspakken. Der er på nuværende tidspunkt kun sikret ressourcer til at holde niveauet for sagsbehandling indtil udgangen af 2023.

Planlægning af VE-anlæg kræver specialistkompetencer, som det er vanskeligt at tiltrække og fastholde. Der er derfor brug for at sikre bevillingen til området på længere sigt. Forligsparterne er derfor enige om at løfte området med 7 mio. kr. årligt, foreløbig i en 5-årig periode fra 2024 til 2028. Beløbet finansieres ved en statslig pulje (fra Aftale om et mere grønt og sikkert Danmark) på i alt 12 mio. kr. og den garantiprovision, kommunen skal opkræve af det solcelleselskab, der er under etablering. Restbeløbet finansieres i den supplerende regnskabsindstilling 2022 på baggrund af den faktiske udvikling i el-priserne.

Klimaafgift

Byrådet vedtog i april indstillingen om skyggepriser og klimaafgift på dele af kommunens indkøb. Den interne klimaafgift på benzin, diesel og flyrejser er trådt i kraft tidligere på året, og afgiften på fødevarer blev implementeret 1. september. Forligsparterne er enige om, at afgifterne på fødevarer tilbageføres afdelingerne forlods, så afdelingerne på forhånd modtager det forventede afgiftsbeløb, i forbindelse med vedtagelsen af budgettet. Borgmesterens Afdeling skal sikre dette.

I indstillingen om intern klimaafgift var det også forudsat, at flere indkøbskategorier med tiden skulle underlægges afgiften. Forligsparterne er derfor enige om at udvide listen af klimaafgiftspålagte indkøb til at inkludere mobiltelefoner, tablets, computerskærme, kopipapir og kunstgødning fra 2023. Afgiften fra it-udstyr og kopipapir foreslås tilført Klimafonden, mens afgiften fra kunstgødning håndteres som forlods compensation ligesom afgiften på fødevarer.

Kompenserende klimahandlinger

Klimaregnskabet for 2021 viste en manko i nedbringelse af CO₂ for Aarhus Kommune som koncern. For at kunne nå målsætningen om CO₂-neutralitet i Aarhus i 2030 er forligsparterne enige om at gennemføre de tre kompenserende handlinger, som er beskrevet i Magistratens budgetforslag. Det drejer sig om øgede investeringer i solceller på kommunale tagarealer, styrket energiledelse og etablering af yderligere et energirenoveringsprogram, som bygger videre på de gode erfaringer fra Aa+.

Udnyttelse af overskudsvarme

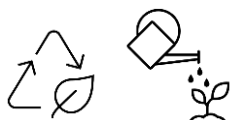
Forligsparterne er opmærksomme på det potentiale, der kan ligge i udnyttelse af overskudsvarme, herunder særligt mulighederne på Aarhus Havn og fra spildevandsanlæg. Kredsløb, Aarhus Havn og Aarhus Vand opfordres til at samarbejde om en hurtig udnyttelse af et muligt potentiale, herunder potentialet for etablering af en varmepumpe ved Egå Renseanlæg. Eventuelle mål for området drøftes som led i revision af ejerstrategierne for de pågældende selskaber og på de årlige møder mellem selskaberne og Magistraten

Kollektiv trafik – Hurtigere overgang til EL-busser

I henhold til den nuværende plan for udskiftning til elbusser sker der en udskiftning af 30 dieselbusser om året til nye el-busser, så hele omstillingen er afsluttet i 2027. Forligsparterne ønsker en vurdering fra Teknik og Miljø af om omstillingen kan fremrykkes med 2 år, så den er afsluttet allerede i 2025, samt økonomien i forbindelse hermed.

Grundvandsparker / Jordfond til arbejdet med et grønnere Aarhus

Klimaet, naturen og grundvandsbeskyttelsen er vigtige fokusområder for byrådet. Byrådet har sat ambitiøse mål for et grønnere Aarhus med ambitioner om 8.000 ha skov, 4.000 ha naturarealer og beskyttelse af det aarhusianske grundvand. Aarhusianerne skal have adgang til bynær, rekreativ natur, biodiversiteten og grundvandsbeskyttelsen skal styrkes, og vi skal være i stand til at håndtere øgede vandmængder. Det kræver en strategisk og samlet indsats for at nå byrådets mål.

En central udfordring for opnåelsen af ambitionerne om et grønnere Aarhus er behovet for at erhverve egnede arealer. Forligsparterne er derfor enige om at der afsættes 35 mio. kr. i 2023 til etablering af en jordfond, som kan anvendes til opkøb af arealer, der er egnede til at indgå i kommende grundvandsparker og generelt understøtter arbejdet med et grønnere Aarhus.

Udover den kommunale finansiering forudsætter forligsparterne indarbejdelse i kommende planstrategi, dobbeltudnyttelse hvor det er muligt samt finansiering fra Aarhus Vand og andre interessenter.

Forbedring af biodiversiteten i Aarhusbugten

Aarhusbugten og den østjyske del af Kattegat rummer store naturværdier og potentialer. Den repræsenterer således en central og vigtig del af den østjyske natur. Dertil kommer store rekreative og turismemæssige perspektiver. Derfor arbejdes der netop nu på etableringen af et tværkommunalt samarbejde mellem Norddjurs, Syddjurs, Samsø, Odder, Horsens og Aarhus Kommuner, der skal styrke kommunernes fælles muligheder for – i samarbejde med private aktører, offentlige aktører og NGO'er – at yde en ekstra indsats for at forbedre det trængte havmiljø.

Med forventning om, at samarbejdet igangsættes primo 2023, reserverer forligsparterne 0,4 mio. kr. om året, hvilket udgør Aarhus Kommunes andel af ansættelsen af en projektkoordinator, der skal medvirke til at realisere synergier, fælles fundraising, udpege nye projektmuligheder og styrke indsatsen for havmiljøet på tværs af de deltagende kommuner.

Særligt i Aarhusbugten er der en udfordring med at få et mangfoldigt plante- og dyreliv tilbage. Forligsparterne er derfor enige om, at der skal udarbejdes en genoprettelsesplan for Aarhusbugten, som skal undersøge tilstanden i bugten og anvise løsninger til forbedring af plante- og dyrelivet. Ved samme lejlighed undersøges det om der er udfordringer ved gammel ammunition i Aarhusbugten. Hvis det gamle sprængstof afgiver giftige stoffer, ønsker forligsparterne at sagen rejses overfor regeringen.

Til udarbejdelse af planen og etablering af tiltag til forbedring af plante- og dyrelivet i bugten afsætter forligsparterne 10 mio. kr. på en reserve. Teknik og Miljø anmodes samtidig om at undersøge mulighederne for ekstern finansiering, så en stærkere indsats for Aarhusbugten kan realiseres.

ANDRE TEMAER

Bedre rammer for kvindefodbold

Der foregår en stor og vigtig udvikling inden for elitefodbold for kvinder, hvilket senest blev illustreret ved en professionelt gennemført og meget velbesøgt EM-slutrunde i England i sommer.

I Aarhus er der pt. også et fokus på overgang til professionel kvindefodbold, men rammerne er spredte og på mange måder u hensigtsmæssige. Forligsparterne ønsker at belyse mulighederne for at løfte indsatsen markant i form af et mindre stadionanlæg, spillerfaciliteter og evt. administration. For at afdække potentialet er der dog brug for ressourcer og prioriteringer.

Der har med udgangspunkt i Tilst og Vejlbj-Risskov været foretaget indledende drøftelser, men der er brug for at undersøge potentialerne og den mest hensigtsmæssige geografiske placering yderligere. Det skal ske via dialog med kvindefodboldens klubber, foreninger mv., relevante brugere indenfor herrefodbolden, herunder et eventuelt potentiale for afholdelse af

superligafodbold i byggeperioden af nyt stadion i Kongelunden samt samarbejde med eksterne interessenter og fonde.

Forligsparterne ønsker derfor at afsætte 3 mio. kr. til det indledende arbejde, således at der også kan indledes projektering og påbegyndes planproces, inden byrådet præsenteres for eventuel anlægsbevilling. Midlerne mellemfinansieres af de afsatte midler til idræt i et sammenhængende Tilst/Langkær. Endelig finansiering afhænger af projektets potentiale og udformning samt dialog med eksterne interessenter og fastlægges derfor senere med et oplæg til byrådet. Projektledelsen varetages af Kultur og Borgerservice. Der bliver dog samtidig brug for stærk understøttelse af Teknik og Miljø samt Borgmesterens Afdeling i processen.

Idræts- og bevægelseshus samt kulturfacilitet på Amtssygehuset

Ved byudviklingen på det tidligere Amtssygehus er der en enestående mulighed for at anvende eksisterende bygninger til at styrke mangfoldighed, bevægelse og byliv. For samtidig at fastholde balance i byudviklingsøkonomien ønsker forligsparterne derfor at frikøbe Vaskeri- og Værkstedbygningen og kapellet og indrette henholdsvis et idræts- og bevægelseshus samt en kulturfacilitet. Alt i alt kan det understøtte visionen for Amtssygehuset som et kvarter med særligt fokus på børnefamilier. Forligsparterne er enige om at afsætte et samlet købs- og anlægsbeløb på 20 mio. kr., hvoraf de 8,4 mio. kr. kan anvendes på istandsættelse og ombygning. Udviklingen og ejerskabet af Vaskeri- og Værkstedbygningen samt kapellet skal naturligt ske på baggrund af de krav der er fastsat i udviklingsplanen for Amtssygehuset. Blandt andet skal den offentlige tilgængelighed såvel som det at bygningerne ligger i et boligområde – bl.a. med de restriktioner dette giver anledning til - respekteres. Driften forudsættes finansieret inden for eksisterende rammer i Kultur og Borgerservice og i stærkt samspil med Ungdomskulturhuset, der også har fundet sit hjem på det tidligere Amtssygehus.

10. klasse

I forbindelse med implementeringen af beslutningen om at etablere et 10. klassecenter på AARHUS TECH (jf. budgetforlig for 2022) er der behov for at tilpasse lokalerne på AARHUS TECH til et passende læringsmiljø for 10. klasseelever. Dette kræver en samlet anlægsfinansiering på 3,3 mio. kr. i 2023. Det er aftalt mellem AARHUS TECH og Aarhus Kommune, at AARHUS TECH bidrager med 1/3 af finansieringen. Forligsparterne er enige om at afsætte de resterende 2,2 mio. kr. i 2023.

Nødvendige investeringer i IT

Forligsparterne er enige om, at der skal investeres i det IT-mæssige fundament for at sikre en fortsat digitalisering i Aarhus Kommune. En omfattende benchmarkundersøgelse peger på, at vi bruger 80 mio. kr. mindre end en gennemsnitskommune på IT, men at vi desværre også har dårlige resultater med hensyn til intern brugertilfredshed, spildtid, osv. En investering i at styrke det IT-mæssige fundament er derfor også en investering i at give brugerne bedre vilkår for at løse

deres kerneopgaver, og derfor en investering i kernevedfærd. Og det er samtidig en investering, som er nødvendig for, at vi kan realisere de forudsatte gevinster på 100 mio. kr. årligt ved styrket digitalisering.

De nødvendige investeringer er i Magistratens budgetindstilling vurderet til 21 mio. kr. årligt. For at sikre en god implementering ønsker forligsparterne at holde fast i hovedprincippet, om at den styrkede indsats skal finansieres i budgettet, mens gevinsterne kommer i de enkelte afdelinger. Forligsparterne finder dog, at det er naturligt, at en mindre del af omkostningerne kan finansieres ved intern fakturering, herunder fastholdelse af magistratsafdelingernes betaling til cybersikkerhed m.v., hvorfor det afsatte budgetbeløb reduceres til 17 mio. kr. årligt. Magistraten er følgegruppe for udmøntning og evaluering heraf.

Cybersikkerhed

Forligsparterne bakker op om den styrkede prioritering af kommunens cybersikkerhed, der fremgår af Magistratens budgetforslag.

Der er unikke kompetencer på Aarhus Universitet og i en række aarhusianske virksomheder indenfor cybersikkerhed, og forligsparterne bakker op om kommunens bestræbelser på at styrke dette miljø yderligere, så Aarhus kan udvikle sig til et nationalt og internationalt centrum for cybersikkerhed.

BESPARELSER

Proces for besparelser

Forligsparterne er enige om – ud over den besparelse, der er forudsat på Ejendomsområdet - at gennemføre besparelser på alle decentraliserede sektorer efter den proces, der er beskrevet i budgetindstillingen

Forligsparterne lægger afgørende vægt på, at besparelsen i størst mulig udstrækning undtager kerneydelser og udmøntes gennem effektiviseringer, herunder fx samling af administrative funktioner, digitalisering og energibesparelser. Forligsparterne anmoder afdelingerne om eksplicit i deres sparekataloger at beskrive sparemuligheder som følge af de i budgetforliget beskrevne initiativer:

- Mere struktur på arbejdet med politikker, planer og strategier
- Yderligere samling af administrative opgaver
- Digitalisering og mere effektiv IT
- Energibesparelser

Forligsparterne anmoder Direktørgruppen om på et møde umiddelbart før efterårsferien og inden færdiggørelse af kataloget at give en mundtlig status på et forligskredsmøde på planlagte besparelser i de enkelte afdelinger med særlig vægt på ovennævnte områder.

Forligsparternes udgangspunkt er, at de forslag, som magistratsafdelingerne sender i høring, har en kvalitet, der betyder, at de vil kunne vedtages med relativt få ændringer på baggrund af høringssvarene. Forligsparterne vedstår sig ansvaret for at forhandle sig frem til enighed om den endelige udmøntning af spareforslagene.

Besparelser i Jobcentret i forbindelse med vedtagelse af retten til tidlig pension

Folketinget har vedtaget en ret til tidlig pension for alle borgere, der har mindst 42 år på arbejdsmarkedet og under 6 år til folkepensionsalderen. Finansieringen dertil skal bl.a. komme via besparelser i beskæftigelsesindsatsen, og Forligsparterne bag aftalen om retten til tidlig pension har på den baggrund indgået to delaftaler, der anviser den konkrete finansiering dertil. Første delaftale blev i Aarhus Kommune udmøntet i den supplerende regnskabsindstilling for 2021 og indebærer en reduktion i rammerne til beskæftigelsesindsatsen på 13 mio. kr. Anden delaftale indebærer - ved fuld udmøntning - en reduktion på yderligere ca. 21 mio. kr. i 2023 stigende til 46 mio. kr. årligt fra 2024.

Delaftale 2 anviser finansiering bl.a. ved at lave mere målrettede tilbud til ledige (fra 2023), at give ansvaret for kontaktførelsen for forsikrede ledige til A-kasserne i de første 3 måneder af ledighedsperioden (fra 2024) og ved mindre administration i jobcentrene (fra 2024). Forligsparterne er – i lyset af de generelle besparelser i budget 2023 samt planerne for udviklings- og omstillingsplanen på det sociale område – enige om, at delaftale 2 i Aarhus håndteres ved en samlet besparelse på beskæftigelsesindsatsen på 16 mio. kr. i 2023 stigende til 26 mio. kr. i 2024. Sociale Forhold og Beskæftigelse kan herved håndtere disse besparelser sammen med de generelle besparelser.

I forhold til mindre administration i jobcentrene, der anslås at give en besparelse på 14 mio. kr., vil Beskæftigelsesministeriet – i samarbejde med KL - komme med konkrete håndtag til, hvor besparelsen kan gennemføres, og derfor afventer udmøntningen af denne del af aftalen dette. Forligsparterne anmoder Sociale Forhold og Beskæftigelse om at komme med forslag til, om og hvordan besparelsen kan effektueres, når ministeriets håndtag er kendte.

Mere struktur på arbejdet med politikker, planer og strategier

Byrådet har i tidens løb vedtaget mange politikker og strategier m.m. Det er på mange måder en god platform til at gøre politik muligt, men der er også en risiko for, at der opstår ”mylder”, hvor det er uigennemskueligt, hvordan politikkerne relaterer sig til hinanden, hvilke politikker, der egentlig er gældende, hvad det konkrete indhold er, og hvordan der følges op. Forligsparterne ønsker derfor, at der sikres et overblik over eksisterende strategier og politikker, og at der fastlægges mere

ensartede retningslinjer for, hvordan der følges op, hvordan politikkerne relaterer sig til hinanden, hvordan de revideres osv. Der kan hentes inspiration i det arbejde, der for nogle år siden er gjort med at strømline de tværgående instruktioner, og som efterfølgende også har ført til, at afdelingerne har vurderet egne instruktioner. Et udgangspunkt kan fx være, at alle politikker og strategier revideres i en fast kadence, fx hvert 4. år, at de synliggøres samlet på hjemmesiden, og at der sættes automatisk udløbs-/revisionsdato på.

Forligsparterne forventer, at en sådan gennemgang vil føre til højere transparens, færre og mere ensartede politikker – og i sidste ende både administrative besparelser og en politikudviklingsproces, som i sidste ende bliver mere tilfredsstillende for alle involverede. Borgmesterens Afdeling anmodes om efter drøftelse med Direktørgruppen at komme med et oplæg til strømlining af arbejdet inden udgangen af 2. kvartal 2023. Det er op til de enkelte magistratsafdelinger, om de i deres sparekataloger vil udmønte en forventet besparelse som følge af dette arbejde. I forbindelse med besparelserne ønskes også et kritisk blik på igangsatte projekter, herunder integrationsprojekter og udviklingsprojekter.

Muligheder for effektiviseringer ved yderligere samling af administrative opgaver

En af metoderne til at gennemføre effektiviseringer på det administrative område er at se på, om opgaver af forretningsunderstøttende karakter, der i dag varetages i hver enkelt magistratsafdeling for sig, med fordel kan samles. Det var en vigtig del af baggrunden for etableringen af Fælles Service og er også de tanker, der ligger bag den planlagte samling på ejendomsområdet. Forligsparterne anmoder magistratsafdelingerne om at vurdere, om der er opgaver af administrativ, understøttende karakter, som med fordel kan samles - fx i Fælles Service, men afhængig af opgavernes karakter kan det også være et andet sted. Det kan fx være lokal IT support, understøttelse af decentrale enheder på økonomi-, løn eller personaleopgaver, ledelsesinformation, rekruttering.

Inden opgaver og ressourcer flyttes, skal effektiviseringspotentialet vurderes konkret efter drøftelser mellem de berørte magistratsafdelinger, men forligsparterne vurderer, at der ved behandlingen af sparekataloget kan tages udgangspunkt i, at en samling af opgaver kan udløse et effektiviseringspotential.

I forbindelse med samling af administrative støttefunktioner er det vigtigt, at arbejdsgangene tilrettelægges, så kommunikationen sker direkte mellem de decentrale enheder, og den magistratsafdeling, der er ansvarlig for opgavevaretagelsen, at der sker den nødvendige tilpasning i organisationen hos den magistratsafdeling, der afgiver opgaven, og at det kommunikerer klart, hvor ansvaret for opgaven fremadrettet ligger.

Mere entydige arbejdsgange med fokus på behovene hos frontlinje medarbejdere og førstelinje ledere

Forligsparterne har noteret sig det betydelige krydspres, som især førstelinje lederne oplever, og som bl.a. er dokumenteret i den seneste trivselsmåling. Det er derfor afgørende, at det særlige fokus, der skal være på administrative udgifter i den kommende sparerunde, ikke fører til, at der skubbes yderligere administrative opgaver ud til 1. linjelederne. Tværtimod skal bestræbelsen være at lette dem for administrative opgaver for herved at frigøre rum til den faglige ledelse, som det er helt nødvendigt at styrke, hvis vi skal leve efter Aarhuskompasset.

Som et led heri skal de administrative processer løbende forenkles; helt overordnet ved at arbejde frem imod et "no wrong door princip", som betyder, at det skal være nemt, entydigt og hurtigt for ledere og medarbejdere at finde den nødvendige hjælp til dagligdagens udfordringer. Om det så er en smadret rude, en svært tilgængelig økonomirapport eller en udfordring med en printer eller et fagsystem, så bliver henvendelsen sendt det rigtige sted hen første gang.

Ideelt set skal medarbejderne kun henvende sig ét sted. Via sammenhængende digitale arbejdsgange og en klar arbejdsfordeling mellem supportfunktionerne tages der ansvar for, at brugerens problem løses hurtigt og effektivt. Det kræver, at samspillet mellem forskellige hjælpeenheder styrkes, og at diverse digitale supportløsninger fungerer som én samlet helhed.

Digital understøttelse af denne type arbejdsgange har fortsat store potentialer. Flere af Aarhus Kommunes løsninger rummer den type funktionalitet, men de bør ses i tættere sammenhæng. Et eksempel herpå er Serviceportalen, der i samspil med andre digitale løsninger udgør en let tilgængelig portal til indberetning af fejl og mangler på en række områder bl.a. it-, løn- og snart økonomiområdet.

En realisering af "no wrong door princippet" fordrer ikke nødvendigvis, at der skal ske en centralisering af opgavevaretagelsen, men systemerne skal opbygges med snitflader og indbyggede workflows, som sikrer, at opgaverne kommer det rette sted hen, så man som bruger altid, kan se status på en given sag; eksemplificeret ved Serviceportalen i kommunen.

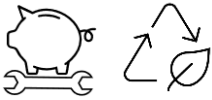
Brugerrådet styrkes

Brugerrådet, som oprindeligt er etableret som et dialogforum mellem brugerne og Fælles Service reorganiseres, så det i højere grad bliver et dialogforum mellem på den ene side brugerne, og på den anden side alle de organisatoriske enheder i kommunen, der leverer service til brugerne; uanset om de er placeret i Fælles Service, Ejendomme eller en fagforvaltning. Fælles Service står fortsat for sekretariatsbetjeningen af Brugerrådet, men der udpeges – for et år ad gangen – en institutionsleder eller lignende som formand. Herved er det tanken at styrke brugernes indflydelse, så der i højere grad sikres fokus på deres behov ud fra et tværgående og sammenhængende perspektiv.

EJENDOMSOMRÅDET

Klimabevidst, brugerorienteret og effektiv bygningsdrift

Aarhus Kommunes samlede bygningsmasse er på ca. 2,2 mio. m² med en samlet årlig omkostning på ca. 1,1 mia.kr. og et betydeligt klimaaftryk på mere end 40.000 tons CO_{2e} pr. år

Den aktuelle organisering af Aarhus Kommunes store bygnings- og ejendomsområde er i dag kendetegnet ved et magistratsopdelt ejerskab. Teknik og Miljø varetager driften af klimaskærm og tekniske installationer, mens de enkelte magistratsafdelinger står for øvrige opgaver, herunder indvendig vedligeholdelse, bygningservice m.v. Andre opgaver er forankret i Borgmesterens Afdeling, fx rengøring og drift af udenoms grønne arealer. Desuden er der tre afdelinger, som varetager boligudlejningsopgaver, mens Teknik og Miljø varetager en række tværgående opgaver, fx energirenovering, energiledelse o.l.

Det er i Magistratens forslag til budget 2023-2026 (side 14-15) beskrevet hvorfor der anbefales en omorganisering og samling af hele ejendomsområdet. Det handler om bedre muligheder for koordinering, energirenovering, samlokalisering, multifunktionel brug af bygninger, fastholdelse af kompetencer mv.

Forligsparterne bakker op herom og ønsker en ny organisering, der er agil og robust, med fagligt spændende jobs og udviklingsmuligheder. Organiseringen vil dermed svare til det, man ser i flertallet af landets kommuner og alle landets andre store kommuner. Forligsparterne anerkender kompleksiteten i opgaven og ønsker at nedsætte en politisk følgegruppe, der følger processen tæt. Blandt andet med fokus på om og i givet fald hvornår det giver mening at samle de medarbejdere, der er tættest på borgerne og dermed kerneydelserne. Dette sker på baggrund af succesfuld samling af de øvrige opgaver. Følgegruppeansvaret placeres i Magistraten, hvor der på forespørgsel og minimum 1 gang i kvartalet fra medio 2023 kan drøftes konkret status for arbejdet.

Forligsparterne forventer, at en samlet og entydig organisering af ejendomsområdet vil muliggøre driftsbesparelser (billigere drift og drift af færre kvadratmeter) og servicefællesskaber hvorfor forligsparterne forventer årlige effektiviseringer i budget 2023-2026 på 25 mio. kr. i 2024, 50 mio. i 2025, 75 mio. kr. i 2026 og 100 mio. kr. i 2027 og fremover. Forligsparterne ønsker at imødegå eventuelle bekymringer hos nuværende medarbejdere på bygningsområdet og at sikre en konstruktiv og involverende proces, hvor medarbejderne kan have fokus på nye faglige muligheder og fordelene ved at komme ind i et stærkere fagligt fællesskab, og ikke skal have bekymringer for jobsikkerheden.

Det nuværende opdelt ejskab af Aarhus Kommunes bygningsmasse samt magistratsafdelingernes bygningsafdelinger samles som udgangspunkt i Teknik og Miljø, Ejendomme fra 1. januar 2024. Med udgangspunkt i den konkrete projekt- og tidsplan vil der være områder, som først overføres senere. Det vil oplagt være områder, som er tæt involveret i den daglige drift på institutioner (fx pedeller m.fl.).

Den nye organisation skal samarbejde tæt med magistratsafdelingerne om at sikre de bygningsmæssige rammer, som bedst muligt understøtter de faglige prioriteringer under respekt for økonomi og klima. På det operative niveau skal organisationen have et stærkt og tydeligt fokus

på god og hurtig håndtering af konkrete opgaver, og samarbejder med Fælles Service om at sikre en indgang for brugerne og maksimal transparens.

Allerede med opstart 1. januar 2023 samles Aarhus Kommunes nuværende udlejningsaktiviteter i forbindelse med ældreboliger, handicapboliger, udlejningsejendomme m.v. i Teknik og Miljø, Ejendomme. Tilsvarende overføres opgaven vedrørende samling og effektivisering af vægteropgaver, som løses af eksterne, allerede i løbet af 2023.

Der nedsættes en styregruppe med deltagelse på forvaltningschefniveau og med direktøren for Teknik og Miljø som formand. Arbejdet igangsættes straks efter budgetvedtagelsen. Forligsparterne lægger i den forbindelse vægt på at:

- Der sikres en bred og inddragende proces i forhold til de medarbejdere og chefer, som omfattes af ændringerne. Det gælder også for at sikre, at al relevant viden og gode ideer indgår i forberedelsen
- Der laves samtidig en proces for den formelle MED-inddragelse
- Sammenlægningen vil kunne ske successivt, dvs. nogle områder indgår først senere
- Eksterne lejemål også betragtes som en del af ejendomsområdet
- At der som led i arbejdet vil skulle indhentes best practice erfaringer fra andre kommuner og større organisationer og opstilles løsningsmodeller, der passer til Aarhus Kommune
- Der gøres yderligere et arbejde for at højne viden om baseline data. Der tages i opgørelsen af det, der skal samles, afsæt i kortlægningen fra EY (R2017) og et gennemsnit af i alt 3 regnskabsår korrigeret for corona-effekter.

Forud for budgetlægningen for 2024 udarbejder Teknik og Miljø og Borgmesterens Afdeling i samarbejde med projektorganisationen et konkret forslag til organisering, proces/tidsplan, økonomi m.v.

Vægter- og parkeringsopgaver

Som et led i driften af ejendomsområdet bruger Aarhus Kommune ca. 25 mio. kr. årligt til vægterydelse ved kommunale bygninger. Ydelserne leveres af private firmaer og omfatter vagtrundering og alarmkørsel, assistance ved skader o.l.

Aalborg Kommune har i en årrække haft en integreret løsning, hvor parkeringsopgaver og vægteropgaver ved et stort antal kommunale bygninger løses af samme kommunale enhed. Alle ansatte fungerer primært som vægtere. I overskudstiden mellem vagtbesøg varetager de funktionen som cityassistenter og foretager dermed parkeringskontrol døgnet rundt. Koblingen mellem vægteropgaver og parkeringskontrol gør modellen særligt økonomisk rentabel, da man udnytter det forhold, at cityassistenterne allerede er ude i byen og dermed nemt og hurtigt kan indsættes som vagter. Ud over en økonomisk besparelse, er der afledte effekter i form af væsentlig færre bygningsskader, hvilket igen kan give lavere forsikringspræmier for de kommunale bygninger.

Forligsparterne ønsker, at Aarhus Kommune skal følge et tilsvarende spor og anmoder derfor Teknik og Miljø om at fremlægge et konkret oplæg om integreret opgavevaretagelse i forhold til parkerings- og vægteropgaver. Oplægget skal beskrive økonomi, organisering og udviklingsperspektiver. Løsningsmodel forelægges byrådet som del af det samlede beslutningsoplæg om Ejendomsområdet.

Tryghedsvagter

Ved samling af ejendomsområdet og samtænkning på tværs med cityassistenterne bør det indtænkes, hvordan medarbejderne i fremtiden også kan løfte opgaver som tryghedsvagter for kommunale arealer f.eks. Aarhus Ø, parker og grønne områder, udsatte boligområder mv.

Regeringen har sat lovforslag om tryghedsvagter til høring. Med lovforslaget lægger regeringen op til en 3-årig forsøgsordning fra 1. juni 2023. Tryghedsvagterne skal med lovforslaget kunne bruges af kommunerne til en række tryghedsskabende tiltag. Der er høringsfrist d. 10. oktober. 2022.

Forligsparterne er enige om, at Aarhus Kommune indgiver et høringssvar, hvor kommunen tilkendegiver, at Aarhus som landets andenstørste kommune gerne vil deltage i forsøgsordningen.

Der vil være udgifter til drift af tryghedsvagter, men størrelsen vil afhænge af den endelige ordning. Med høringssvaret peger Aarhus Kommune derfor på behovet for statslig finansiering i forsøgsperioden mod at kommunen implementerer og evaluerer forsøgsordningen, og dermed bidrager med viden om at skabe lokal tryghed med tryghedsvagter. Med baggrund i samling af ejendomsområdet og samtænkning på tværs med cityassistenterne, vil Aarhus Kommune kunne tilbyde en attraktiv økonomisk model for implementering.

Aarhus Kommune påpeger endvidere med høringssvaret, at tryghedsvagterne bør få flere redskaber herunder droner og mulighed for at udskrive kontrolafgifter.

Når lovgrundlaget foreligger, fremsender Borgmesterens Afdeling og Teknik og Miljø indstilling til byrådet med konkret udmøntning.

Sociale klausuler

Aarhus Kommune har en tværgående klausulgruppe, som arbejder for at sikre velordnede løn og arbejdsforhold blandt kommunens leverandører og forebygge social dumping. Der gennemføres årligt et antal anmeldte og uanmeldte kontroller af et privat revisionsfirma, som kommunen har en aftale med.

Forligsparterne ønsker en nærmere vurdering af, om indsatsen skal styrkes.

FINANSIERING

Opsparing til overtagelse af Blixens

Byggeriet af Blixens er finansieret ved en leasingaftale, hvor Aarhus Kommune betaler en fast årlig leasingydelse. Aarhus Kommune er ved leasingaftalens ophør i 2045 forpligtet til at anvise en køber til Blixens med overtagelsesdag på datoen for leasingaftalens ophør. På grund af gunstige

renteforhold ved aftalens indgåelse er leasingydelsen markant lavere end lejebetalingen, og da leasingydelsen ligger fast, mens lejebetalingen reguleres årligt med prisudviklingen, øges denne difference fra år til år. I dag opsamles disse årlige overskud på en særlig konto afsat til medfinansiering af tilbagekøbet af Blixens i 2045. Da værdien af bygningen som følge af den generelle prisudvikling og udviklingen i Gellerup må antages at være stigende, og da købet til sin tid kan finansieres af fortsat lejebetaling, vurderes der ikke at være brug for opsamling af yderligere overskud for at kunne finansiere tilbagekøbet.

Det årlige overskud, som i 2023 forventes at være 4 mio. kr. indgår derfor som finansiering.

Gældsafvikling

I Budget 2021 blev det besluttet at sætte kommunens gældsafvikling i bero i årene 2021 til 2024 på baggrund af den usikkerhed, som corona-krisen skabte. Coronakrisen præger stadig verdensøkonomien og viser sig i stigende priser og udfordringer med forsyningskæderne. Samtidig er verden ramt af krigen i Ukraine, som skaber usikkerhed om energiforsyningen. For at modgå denne usikkerhed og skabe ro om budgetterne er forligsparterne enige om at sætte gældsafviklingen i bero i 2025 og 2026.

Anlæg

I forbindelse med Budget 2021 vedtog byrådet en ny 10-årig investeringsplan for perioden 2024-2033. I lyset af en stram økonomiaftale for 2023 med en markant reduceret finansiering til anlæg, og at erfaringerne på anlægsområdet er, at der hvert år udskydes store anlægsbeløb hvert år, er forligsparterne enige om at forlænge investeringsplanen med 1 år til 2034. Dermed frigøres de beløb, der forventedes at skulle finansiere en ny investeringsplan i 2034. Ændringerne indebærer nettomindreudgifter på 70 mio. kr. i 2024-2026.

Forligsparterne fastlægger de konkrete forskydninger i investeringsplanen i forbindelse med behandlingen af besparelserne. I den sammenhæng skal der også være fokus på retvisende anlægsbudgettering inden for anlægsrammen i overslagsårene.

Budgetreserve - Teknik og Miljø

Byrådet har i behandlingen af provenu fra salg af ejendom på Hammershusvej og opsparing udover udsvingsgrænser oprettet en budgetreserve til udmøntning på Teknik og Miljø's område i den videre budgetproces. Det samlede beløb er på 37 mio. kr.

AFSLUTNING

Service- og anlægsramme

Kommunerne er underlagt en ramme for serviceudgifter, hvor en overskridelse af rammen i enten budgettet eller regnskabet kan medføre, at kommunen pålægges en økonomisk sanktion. (For at overholde servicerammen i 2023 kan det blive nødvendigt at lægge en begrænsning på forbrug af midler, der er sparet op i tidligere år. Forbrugsmuligheden vil blive fordelt forholdsmæssigt efter andel af de decentrale rammer. Forbruget af serviceudgifter vil blive fulgt tæt.) Hvis det efter 1. kvartal skønnes, at der er udsigt til en overskridelse af rammen, vil der blive indført en mekanisme til sikring af det decentrale ansvar for overholdelse af egen andel af rammen.

Kommunerne er også underlagt en samlet ramme for de samlede bruttoanlægsudgifter i kommunerne under et. For at Aarhus Kommune bidrager til overholdelse af anlægsrammen, kan det blive nødvendigt inden den endelige budgetvedtagelse at indlægge en negativ reserve, som efterfølgende kan udmøntes, hvis der viser sig behov herfor.

Deltagelse i budgetaftalen

Nedenstående forligsparter er enige om, at deltagelse i budgetaftalen forpligter, og at forligsparterne i fællesskab tager ansvar for hele aftalen, herunder den kommende spareproces. Dette indebærer, at hvis en part undtagelsesvist ønsker en ændring til budgetforliget, skal der være enighed herom i forligskredsen, inden der fremsættes forslag herom. Ændringer til budgetaftalen forudsættes at være fuldt finansierede og kræver enstemmighed mellem forligsparterne. Deltagelse i budgetaftalen indebærer, at forligsparterne stemmer imod øvrige politiske ændringsforslag til budgettet, medmindre der er enighed om andet i forligskredsen.

Underskrifter:

BILAG

Bilag 1: Økonomioversigt

Bilag 2: Bredere børnefællesskaber